

PLANNYTT

Nr. 1/2012 Utgitt av Miljøverndepartementet

TEMA: NASJONALE FORVENTNINGER

TIL REGIONAL OG KOMMUNAL PLANLEGGING

INTEVJU MED DEPARTEMENTSRÅDEN

SIDE 4

LIVSKRAFTIGE KOMMUNER

SIDE 14

NYE VEILEDERE

SIDE 37

INNHold

06

08

20

32

28

22

- 4 Intervju med departementsråden
- 6 Nasjonale forventninger
- 8 Statlige planretningslinjer og bestemmelser
- 12 Statlige arealplaner
- 14 Livskraftige kommuner
- 16 Miljøkommune.no
- 18 Naturmangfold i plansaker
- 19 Artsdatabanken
- 20 Tilgjengelighetskartlegging
- 22 Digitale barnetråkk
- 24 Kulturminnesøk
- 25 NB! Registeret
- 26 Nasjonal gåstrategi
- 28 Statens bymiljøpris 2011
- 32 Herand landskapsark
- 34 Tinglysingen
- 35 Planlegging i grunnen

Veiledere:

- 38 Regional planstrategi
- 39 Kommunal planstrategi
- 40 Samfunnsdelen
- 41 Arealdelen
- 42 Mineralske forekomster
- 43 Kvalitet utearealer
- 46 Innsigelsessaker
- 47 Innsigelsestabellen

FOTO: SV/STIG WESTON

LEDER

Ved begynnelsen av 2012 befinner vi oss i startgropen for tidenes planlagnad i Norge. I løpet av ett år skal alle landets kommunestyre og fylkesting for første gang utarbeide kommunale og regionale planstrategier. Med dette åpnes det for politiske diskusjoner over det ganske land om hva vi mener med et bærekraftig Norge. Jeg oppfordrer de folkevalgte til å gripe denne sjansen til å skape en bred og overordnet debatt om utforming av lokalmiljøet og omgivelsene der vi bor og ferdes.

Det er et viktig poeng at planstrategiarbeidet – og den videre planleggingen – skal være lokalt forankret. Det skal samtidig tas hensyn til regionale forhold og nasjonale mål. Dette nummeret av Plannytt tar nettopp for seg de oppgavene som kommunene, fylkeskommunene og statlige myndigheter må samarbeide om. I fjor vedtok regjeringen for første gang et sett med Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging på områder som klima, naturmangfold, kulturminner, samferdsel, helse og oppvekstvilkår. Blant de mange viktige oppgaver er å bygge tettere slik at flere lar bilen stå i hverdagen, å sikre grøntområder i og rundt byer og å vise aktsomhet med å planlegge utbygging i områder som er utsatt for ras, skred og flom som følge av klimaendringene.

Sommeren 2011 avsluttet Miljøverndepartementet og Kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon (KS) det 5-årige programsamarbeidet Livskraftige kommuner. Mer enn 200

kommuner har deltatt i programmet og styrket sin innsats innen miljø- og samfunnsutvikling. De seks kommunene i Listerregionen har samarbeidet om miljøsertifisering av bygg og innført en miljøvennlig innkjøpsprofil for den kommunale bilparken. I Askim inntok 230 barn og unge bystyresalen og tegnet løsninger på klimaproblemene på en måte som nådde ut til den voksne befolkningen. Som del av Overhalla sitt arbeid med klima og energi ble kollektivtilbudet forbedret med tilbringertjeneste til pendlerbussen og togstasjonen i nabokommunen Grong.

Miljøverndepartementet og direktoratene ønsker å styrke kunnskapsgrunnlaget i plan- og miljøforvaltningen. Kartverktøy, databaser og internettportaler er viktige redskaper for å gjøre informasjon tilgjengelig, og flere slike planverktøy omtales i dette og kommende utgaver av Plannytt. Digital plan-dialog er et godt eksempel på hvordan innbyggerne kan kommunisere direkte med planleggere og politikere. Gjennom digitalt barnetrakk påvirker barn og unge i Trondheim, Gjøvik og andre steder sine omgivelser ved å registrere skoleveier og leke- og oppholdsområder som er med og gjør deres hjemsted til et godt sted å bo.

Lykke til med planleggingen!

Erik Solheim
miljø- og utviklingsminister

Nr. 1/2012 Utgitt av
Miljøverndepartementet (MD)

Flere eksemplarer av denne publikasjonen kan bestilles fra:
Klima- og forurensningsdirektoratet (KLIF)
Telefon 22 57 34 00
Telefax 22 67 67 06
E-post: bestilling@klif.no

ANSVARLIG REDAKTØR:
eksp. sjef Jarle Jensen
REDAKTØR: Jan Hausken
Redaktøren har rett til å korte ned og redigere innsendte bidrag.
PDF utgave av Plannytt kan lastes ned fra:
www.regjeringen.no/plannytt

PUBLIKASJONSNUMMER: T-1509
ISSN 1502-1467
EISSN 1502-2005

Design: Grafisk Form AS
Forsidefoto: Jan Hausken
Trykk: Merkur-Trykk AS
Opplag: 4000

Intervju med ny departementsråd

Tom Rådahl

Tom Rådahl ble i år ansatt som ny departementsråd i Miljøverndepartementet. Plannytt har fått anledning til å få vite mer om hvilke tanker departementsråden har om rollen som landets øverste embetsmann for planlegging, kart og eiendomsinformasjon.

Plannytt: *Velkommen til Miljøverndepartementet. Kan du først fortelle litt om din bakgrunn før du kom til oss?*

Tom Rådahl: Jeg har hovedfag i samfunnsøkonomi fra Universitetet i Bergen og skrev hovedoppgave om miljøøkonomi. Siden jeg var ferdig med studiene har jeg jobbet i statsforvaltningen i flere departementer, sist i Arbeidsdepartementet. Jeg har i mange år vært interessert både i miljø- og velferdspolitikker.

Plannytt: *Som økonom – hvilke tanker har du om bruk av økonomiske virkemidler og koblinger mellom plan, miljø og økonomi?*

Tom Rådahl: All politikk handler om å fordele ressurser. Som økonom har man innsikt i hvordan dette kan gjøres på en effektiv måte for å utnytte ressursene best mulig. En økonomisk innfallsvinkel er for eksempel god ved å prise miljøgoder, men prising av slike goder er gjennomgående mangelfull. Uavhengig av det er det imidlertid umulig å regulere et samfunn bare med økonomiske virkemidler. Planlegging er et annet viktig virkemiddel.

Plannytt: *Hvordan er rollen som viktigste bindeledd mellom embetsverk og politikere?*

Tom Rådahl: Embetsverket er et sekretariat for enhver politisk ledelse. Skal våre råd være gode og troverdige må de ha en faglig basis gjennom gode vurderinger av lover, grundige faglige analyser osv. Grensegangen mellom hvilke råd embetsverket gir og hva politikerne bestemmer til slutt må være krystallklar. De ansatte må utvikle gode langsiktige faglige resonnement.

Plannytt: *Det har nettopp vært valg og nye kommunestyre og fylkesting starter nå på sin fireårsperiode. Hvordan er forholdet mellom nasjonale interesser og lokalt selvstyre?*

Tom Rådahl: Tradisjonen i Norge er en desentralisert kommunestruktur med lokalt selvstyre. Denne forvaltningsstrukturen er et politisk valg. Jeg tror det i mange tilfeller hadde vært en fordel med større og mer slagkraftige enheter for at kommunene skal klare å løse avanserte oppgaver. Kompetanse er utrolig viktig. Det er viktig at statlig nivå er flinke til å gi tydelige føringer og veilede kommunene. Eksempler på dette er Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging og veiledning på www.planlegging.no og www.miljokommune.no rettet mot kommunene. Direktoratene og regionalnivå er et viktig bindeledd mellom departementet og kommunene.

Plannytt: *Planlegging, kart og eiendomsinformasjon er grunnleggende og sektornøytral infrastruktur. Dette er verktøy og metodikk der avveining mellom forskjellige interesser er viktig. Hvordan ser du på dette i forhold til andre fagområder i Miljøverndepartementet og utenfor?*

Tom Rådahl: Jeg har nylig vært på et stort møte i OECD der mange land deltok. Mange deltakere var opptatt av å bruke planlegging som redskap i miljøarbeidet.

Forholdet mellom plan og miljø kan sees fra to sider. Både plan, kart og eiendomsinformasjon kunne ha ligget i et annet departement. Jeg er imidlertid glad for at dette ligger i Miljøverndepartementet. Vi er gode på disse områdene og det er all grunn til å være stolte av å ha disse oppgavene her. Planlegging er et sterkt redskap for mange fagfelt, ikke minst miljøet, og balansegangen i denne rollen må forvaltes klokt.

Plannytt: *Statens kartverk er på flere områder blant de ledende i verden. Har du noen tanker om hvordan offentlig forvaltning og privat næringsliv kan få best mulig utnyttelse de muligheter moderne geografisk teknologi gir?*

For en som kommer utenfra er det fascinerende å se det omfattende virkemiddelapparatet, ressurser, betydningen, og samspillet i planlegging mellom tre forvaltningsnivåer i Norge.

Tom Rådahl: Etter at jeg begynte i Miljøverndepartementet så jeg hvor langt Statens kartverk er teknologisk, både i nasjonal og internasjonal sammenheng. Det er viktig å markedsføre hva vi har og hvilke muligheter det ligger i å nytte teknologien. Det er viktig at best mulig geografisk informasjon er tilgjengelig både for forvaltningen, private aktører og befolkningen ellers. Jeg ser på Kartverket som litt annerledes enn det typiske byråkratiet. Her er det fornyelse og de er alltid i front.

For en som kommer utenfra er det fascinerende å se det omfattende virkemiddelapparatet, ressurser, betydningen, og samspillet i planlegging mellom tre forvaltningsnivåer i Norge.

Dette har stor betydning for hvordan resultatet blir og hvordan våre omgivelser ser ut i et 50 års perspektiv. Små saker som ser bagatellmessige ut i kort perspektiv blir synlige veldig lenge.

Takk for intervjuet!

TOM RÅDAHL

Økonom fra Universitetet i Bergen, med hovedoppgave i miljøøkonomi.

Tom Rådahl (f. 1960) har siden 2001 arbeidet i nåværende Arbeidsdepartementet, de siste 5 årene som assisterende departementsråd. I perioden 1993-2001 var han i Finansdepartementet, blant annet som ekspedisjonssjef for Avgifts- og tollavdelingen, nestleder i Skatteøkonomisk avdeling, sekretariatsleder for Grønn skattekommisjon og ansvarlig for St.prp. nr. 54 (1997-98) om grønne skatter.

FOTO: JAN HAUSKEN

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging

Regjeringen vedtok i juni i år nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging etter plan- og bygningsloven. Hensikten med forventningene er å gjøre planleggingen mer målrettet og bidra til at nasjonale interesser blir ivaretatt. De nasjonale forventningene skal også medvirke til at planleggingen bidrar til en bærekraftig samfunnsutvikling. Heretter skal et slikt sentralt forventningsdokument utarbeides hvert fjerde år.

Ny plandel av plan- og bygningsloven fra 2009 innførte et lovbestemt krav om at regjeringen hvert fjerde år skal utarbeide et dokument med nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging. Bakgrunnen er et ønske om å oppnå bedre samhandling mellom plannivåene, og i sum bedre relevans, måloppnåelse og myndighetssamordning i planleggingen. Statens samlede planpolitiske føringer er et viktig grunn-

lag for den regionale og lokale planleggingen. Plan- og bygningslovens krav om utarbeidelse av nasjonale forventninger ble innført samtidig med nye bestemmelser om regionale og kommunale planstrategier. Ved at planmyndighetene på alle forvaltningsnivåer hvert fjerde år må foreta en gjennomgang av sine planpolitiske mål og planstrategier legges et bedre grunnlag for samhandling og samordning.

Det første forventningsdokumentet ble vedtatt av Kongen i statsråd 24. juni år. Forventningene ble fastsatt i god tid før fylkes- og kommunevalgene for at de skal kunne legges til grunn for de nye fylkestingenes og kommunestyrenes arbeid med henholdsvis regionale og kommunale planstrategier i 2012. Forventningsdokumentet er utformet med sikte på å nå de politiske beslutningstagerne på fylkes- og kommunenivå, og dokumentet er derfor også sendt til alle landets fylkes- og kommunepolitikere.

NASJONALE FORVENTNINGER

Nasjonale forventninger er en lovfesting av det som har vært et mål, men som bare delvis har vært praktisert, de siste tiår. Regjeringen har tidligere utarbeidet rundskriv om nasjonale mål og interesser i fylkesplanleggingen, sist rundskriv T-2/98, og lagt fram flere stortingsmeldinger om regional og kommunal planlegging og om arealpolitikken. Stortingsmeldingene om Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand omhandler prioriterte områder innenfor miljø- og arealpolitikken, mens andre departementer har lagt fram lignende dokumenter. Arbeidet med å formidle regjeringens samlede forventninger til regionale og kommunale myndigheter har likevel ikke vært satt inn i et helhetlig, koordinert og kontinuerlig system før nå. Forventningene kan utvikles over tid.

Mange departementer har vært involvert i arbeidet og bidratt til utformingen av forventningene. Forventningsdokumentet fokuserer på et bredt spekter av plantema som har høy prioritet for denne regjeringen, men formidler likevel ikke alle statlige interesser, oppgaver og hensyn som planleggingen skal ivareta. Temaene gjenspeiler områder hvor fylkeskommunene og kommunene gjennom planleggingen har en viktig rolle for at nasjonale mål skal kunne nås og for å fremme en bærekraftig samfunnsutvikling.

Forventningsdokumentet innledes med et kapittel om viktige nasjonale utviklingstrekk innenfor områder som er av stor betydning for regional og kommu-

FORVENTNINGSDOKUMENTET OMFATTER SEKS HOVEDTEMAER:

- klima og energi
- by- og tettstedsutvikling
- samferdsel og infrastruktur
- verdiskaping og næringsutvikling
- natur, kulturmiljø og landskap
- helse, livskvalitet og oppvekstmiljø

nal planlegging. De store trendene i befolkningsutvikling, flyttestrømmer, sysselsetting, arealbruksutvikling og klimaendringer er alle viktige premisser for planleggingen framover.

Ved at planmyndighetene på alle forvaltningsnivåer hvert fjerde år må foreta en gjennomgang av sine planpolitiske mål og planstrategier legges et bedre grunnlag for samhandling og samordning.

Hvert hovedtema (se boks) innledes med en kort redegjørelse for den nasjonale politikken på området og en drøfting av viktige utfordringer. Hvilken rolle regional og kommunal planlegging har i forhold til å møte utfordringene blir også tatt opp her. På denne bakgrunnen er det utarbeidet forventninger til hvert enkelt tema. Forventningene er forskjellige i karakter og krever oppfølging på ulikt nivå og på ulik måte. Forventningene vil også ha ulik betydning og relevans for fylker og kommuner i forskjellige deler av landet, og oppfølgingen av de nasjonale forventningene vil måtte tilpasses regionale og lokale ulikheter.

For noen tema peker forventningene på nærmere bestemte planer som enten må utarbeides eller hvor fylkeskommunene og kommunene selv må avklare om det er behov for å lage planer. Av førstnevnte kategori er blant annet regionale villreinplaner og planer for senterstruktur og handelsetableringer. Blant planer som fylkene og kommunene selv må avklare behovet for, er regionale planer for vindkraft og små vasskraftverk og revisjon av regionale og kommunale klima- og energiplaner.

For øvrig er forventningene i hovedsak knyttet til hensyn som må ivaretas i planleggingen for å bidra til gjennomføringen av nasjonal politikk innenfor de ulike temaene. Dette er forventninger som i like stor grad gjelder for konkrete planer som for planstrategiarbeidet. For alle forventningene gjelder at de er forankret i gjeldende politikk.

Sammen med statlige planretningslinjer, statlige planbestemmelser og statlig arealplan utgjør nasjonale forventninger de statlige planverktøyene etter plan- og bygningsloven. Forventningene skal også følges opp av statlige organer i planprosessene. For eksempel bør fylkesmannen bidra til at hovedtemaene i forventningsdokumentet tas opp

på hensiktsmessig måte i planstrategiarbeidet på regionalt og kommunalt nivå, og regionale statlige myndigheter må legge forventningene til grunn både for sin egen involvering i planstrategiarbeidet og i konkrete planprosesser.

De nasjonale forventningene skal legges til grunn for regjeringens godkjenning av regionale planstrategier. Regionale planer som ikke er i samsvar med forventningene kan gi grunnlag for vesentlige innvendinger fra statlige regionale myndigheter. Tilsvarende kan kommuneplaner i strid med de nasjonale forventningene gi grunnlag for innsigelse. Spørsmål om innsigelse må likevel vurderes på bakgrunn av forventningenes karakter og grad av mangel på oppfølging. I tillegg må spørsmål om innsigelse vurderes på bakgrunn av føringer gitt i de policydokumentene, for eksempel statlige planretningslinjer, som de nasjonale forventningene bygger på.

Internett:
www.regjeringen.no/nasjonaleforventninger

KONTAKT
 Knut Grønntun
 e-post: kg@md.dep.no
 Miljøverndepartementet

Statlige planretningslinjer og bestemmelser

Statlige planretningslinjer og bestemmelser i ny lov tilsvarende rikspolitiske retningslinjer og bestemmelser i pbl 85 og brukes for å konkretisere de nasjonale forventningene til planleggingen og markere nasjonal politikk på viktige områder i planleggingen.

FOTO: SV/STIG WESTON

Liv Signe Navarsete, Erik Solheim og Jens Stoltenberg lanserer nye retningslinjer om strandsonen på i Norge den 25. mars.

Statlige planretningslinjer kan gjelde for hele landet eller et geografisk avgrenset område og skal legges til grunn ved statlig, regional og kommunal planlegging; og enkeltvedtak som statlige, regionale og kommunale organer treffer.

Statlige planbestemmelser gjelder for et tidsrom på inntil ti år og er et forbud mot iverksetting av særskilte angitte bygge- eller anleggstiltak uten samtykke av departementet, eller bare i samsvar med bindende arealdel av kommuneplan eller reguleringsplan.

I det følgende kommer en kort beskrivelse av gjeldende retningslinjer og bestemmelser etter pbl 2008 og pbl 1985.

2011 Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen

www.regjeringen.no/nb/dep/md/dok/lover_regler/retningslinjer/2011/differensiert-forvaltning-strandsonen.html?id=636763

Retningslinjene følger opp den nye plan- og bygningsloven, der byggeforbudet i 100-metersbeltet langs sjøen er videreført og strammet inn. Målet er å ivareta allmennhetens interesser og unngå uheldig bygging langs sjøen. I 100-metersbeltet skal det tas særlig hensyn til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser.

Retningslinjene og bestemmelsene konkretiserer de nasjonale forventningene til planleggingen og markerer nasjonal politikk på viktige områder i planleggingen.

barn og unges interesser i all planlegging og byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven.

Kommunen skal bl.a. utarbeide retningslinjer, bestemmelser eller vedtekter om omfang og kvalitet av arealer og anlegg av betydning for barn og unge, som skal sikres i planer der barn og unge er berørt.

Arealer og anlegg som skal brukes av barn og unge skal være sikret mot forurensning, støy, trafikkfare og annen helsefare. I nærmiljøet skal det finnes arealer hvor barn kan utfolde seg og skape sitt eget lekemiljø. Kommunene skal avsette tilstrekkelige, store nok og egnet areal til barnehager. Ved omdisponering av arealer som er i bruk eller er egnet for lek, skal det skaffes fullverdig erstatning.

1994 Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag

www.regjeringen.no/nb/dep/md/dok/lover_regler/retningslinjer/1994/t-1078-vernede-vassdrag.html?id=425432

Retningslinjene gjelder vassdragsbeltet og et område på inntil 100 meters bredde langs sidene av disse og andre deler av nedbørfeltet som har betydning for vassdragets verneverdi. Dette innebærer bl.a. å unngå inngrep som reduserer verdien for landskaps-

bilde, naturvern, friluftsliv, vilt, fisk, kulturminner og kulturmiljø. Friluftslivsverdien skal sikres, særlig i områder nær befolkningskonsentrasjoner. Det betyr også å sikre de vassdragsnære områdenes verdi for landbruk og reindrift mot nedbygging der disse interessene var en del av grunnlaget for vernevedtaket.

Kommunene har som planmyndighet det primære ansvar for utvikling av arealbruk i og ved vernede vassdrag og skal legge retningslinjene til grunn for planlegging.

1993 Rikspolitiske retningslinjer for samordnet areal- og transportplanlegging

www.regjeringen.no/nb/dep/md/dok/rundskriv/1993/t-593-areal-og-transport-planlegging.html?id=107851

Hensikten med retningslinjene er å oppnå en bedre samordning av arealplanlegging og transportplanlegging både i kommunene og på tvers av kommuner, sektorer og forvaltningsnivåer.

- Det bør legges vekt på å få til løsninger som kan gi korte avstander i forhold til daglige gjøremål og effektiv samordning mellom ulike transportmåter.
- Det bør tilstrebes klare grenser mellom bebygde områder og landbruks- natur- og friluftsområder.
- Hensynet til effektiv transport må

avveies i forhold til vern av jordbruks- og naturområder.

- Ved utforming av boligområder og trafikksystem skal det tas hensyn til statlige normer og retningslinjer for miljøkvalitet.
- I regioner eller områder der befolkningstettheten kan gi grunnlag for kollektivbetjening som et miljøvennlig og effektivt transportalternativ, skal det ved utformingen av utbyggingsmønsteret og transportsystemet legges vekt på å tilrettelegge for kollektive transportformer.
- Regionale publikumsrettete offentlige eller private servicetilbud skal lokaliseres ut fra en regional helsevurdering tilpasset eksisterende og planlagt senterstruktur og kollektivknutepunkter.

KONTAKT

Hans Jacob Neumann
e-post: hjn@md.dep.no
 Miljøverndepartementet

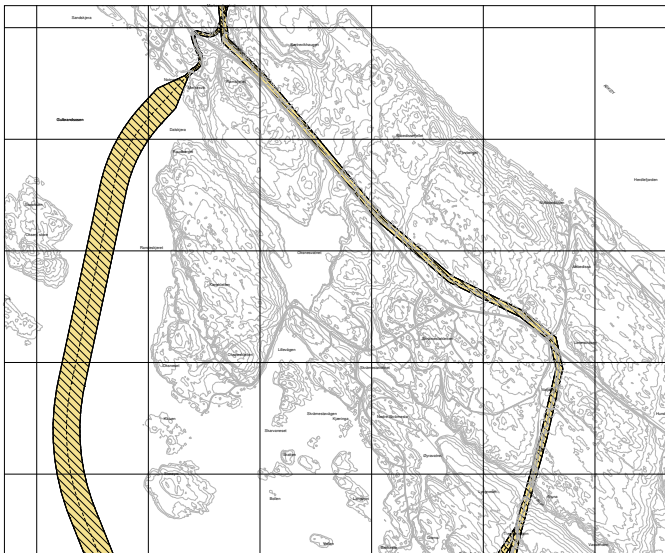
FOTO: JAN HAUSKEN

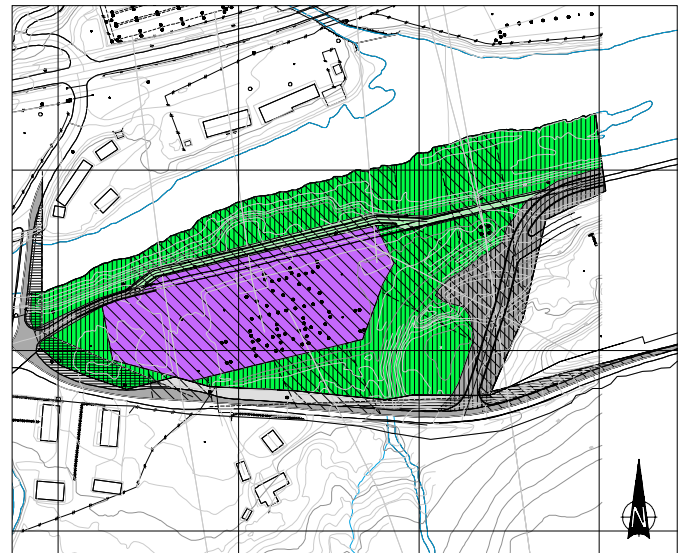
Bjørvika 2011.

Statlige arealplaner

Miljøverndepartementet gjør nå et arbeid med å digitalisere og vektorisere eksisterende statlige arealplaner og gi dem en nasjonal arealplanID. Statens kartverk skal føre statens digitale planregister. I alt er det vedtatt 22 statlige reguleringsplaner.

Kraftledning i Askøy kommune.

Rjukan transformatorstasjon, Tinn kommune.

Reguleringsplan for nytt rikshospital på Gaustad, Oslo kommune.

Ny hovedflyplass på Gardermoen, Ullensaker kommune.

Noen statlige arealplaner:

Ifølge plan- og bygningsloven kan staten utarbeide statlig reguleringsplan og arealdel av kommuneplan når viktige statlige eller regionale utbyggings-, anleggs- eller verneiltak gjør det nødvendig, eller når andre samfunnsmessige hensyn tilsier det (pbl. § 6–4).

Statlig plan er å anse som en unntaksordning som benyttes i situasjoner hvor det ikke kan ventes at den ordinære kommunale eller regionale planleggingen vil føre til et resultat som kan godtas av staten. Vedkommende kommune skal bistå departementet i arbeidet blant annet i forbindelse med høring og utlegging til offentlig ettersyn og tiltak for å sikre god medvirkning.

Særregel for energiltak

Olje- og energidepartementet kan bestemme at en endelig konsesjon til kraftproduksjonsanlegg uten videre skal ha virkning som en statlig arealplan. Bakgrunnen for bestemmelsen er først og fremst hensynet til å unngå at det settes i gang og gjennomføres kommunale reguleringsprosesser i strid med gitte konsesjoner for energiproduksjonsanlegg. Planer som nevnt her er ikke tatt med i oversikten nedenfor.

KONTAKT

Magnar Danielsen
e-post: md@md.dep.no
 Miljøverndepartementet

Berit Nordtug
e-post: berit.Nordtug@statkart.no
 Statens kartverk

Aust-Agder	Reguleringsplan for kraftledning mellom Kroktjønnehaia og Skårerheia, Birkeland kommune
Akershus	Reguleringsplan for Rv. 23 Buskerud grense – Vassum, Frogn kommune (Oslofjordforbindelsen)
	Reguleringsplan for kombinert lager og deponi for lavt og middels radioaktivt avfall i Himdalen, Aurskog-Høland kommune
Hordaland	Kraftledning Ravnanger – Merkesvik i Askøy kommune
Nordland	Reguleringsplan for E10 Raftesundet Øst – Ingelsfjordeidet, Hadsel kommune
Oppland	Reguleringsplan for Rv. 35 Gualia – Akershus, Lunner kommune
Oslo kommune	Reguleringsplan for nytt rikshospital på Gaustad
	Reguleringsplan for Nedre Foss
Sør-Trøndelag	Reguleringsplan for Småsetran-området, Røros kommune
Telemark	Reguleringsplan for Rjukan transformatorstasjon, Tinn kommune
Østfold	Reguleringsplan for E6 HP.08 Halmstad – Akershus grense, parsell: Bomstasjon v/Raukerud, Moss kommune
	Reguleringsplan for Fv. 311 HP01 Tigerplassen Akershus/Kambo, parsell: Bomstasjon Kambo nord, Moss kommune

Det foreligger flere statlige arealplaner som ikke er med på listen.

Livskraftige kommuner

erfaringer og resultater

Kommunenes bidrag er nødvendig hvis vi skal lykkes i miljøpolitikken, særlig innen arbeidet med klima og naturmangfold. Den viktigste utfordringen de opplever, er manglende kapasitet, dernest kompetanse. Programmet Livskraftige kommuner har styrket miljøkompetansen gjennom samarbeid i nettverk og ført til ny giv i arbeidet med miljø og samfunnsutvikling i kommunene.

LIVSKRAFTIGE KOMMUNER

LIVSKRAFTIGE KOMMUNER

Mer enn 200 kommuner som dekker 2/3 av landets befolkning har deltatt i 41 forskjellige nettverk innen følgende temaer (nettverkene har arbeidet med mer enn ett tema):

- Klima og energi: 28 nettverk
- Viktige arealpolitiske hensyn: 18 nettverk
- Livskvalitet: Friluftsliv, folkehelse og frivillighet: 12 nettverk
- Internasjonalt samarbeid med sør og øst: 5 nettverk
- Framtidsrettet produksjon og forbruk. Miljøbasert næringsutvikling: 6 nettverk
- Kulturarven som utviklingsressurs: 7 nettverk
- Andre (plan og verktøy): 2 nettverk

Bakgrunn

Det 5-årige utviklingsprogrammet Livskraftige kommuner (2006–2010) var et samarbeid mellom Miljøverndepartementet og Kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon (KS). KS har hatt prosjektledelsen og Miljøverndepartementet har bevilget ca. 50 mill kroner til drift. Det foreligger nå en felles sluttrapport og eksempelsamling fra programmet.

Samarbeid gjennom kommunenettverk

Kommunenettverkene har fungert som lærings- og utviklingsnettverk. Nettverkene ble drevet som utviklingsverksteder, med vekt på å gi inspirasjon, faglig påfyll og utveksling av erfaringer på samlingene. Mellom samlingene har kommunene drevet løpende utviklingsarbeid, hver for seg, i samarbeid eller som felles utviklingsprosjekt for hele nettverket.

Hvert nettverk har bestått av ca 4–7 kommuner som har valgt å samarbeide om reelle utfordringer innenfor programets temaområder. Nettverkene har hatt fokus på politikk, plan og praksis og det har vært lagt vekt på at kommunene har deltatt med politisk ledelse, administrativ ledelse og berørte fagpersoner.

Eksempler på verktøy som er utviklet:

- Inspirasjonshefte om kommunale planstrategier (<http://livskraftigekommuner.ks.no/templates/Page.aspx?id=57061>).
- Planleggingsportalen.no som støtte til overordnet planlegging.
- Statistikkverktøy på www.bedrekommune.no med tilgjengelige miljø- og samfunnsdata.
- Innspill til nye statlige finansieringsløsninger som stimulerer overgangen til handling innen klima og miljø.

Noen resultater:

- Klima- og energipolitikk er etablert som et viktig arbeidsområde i kommune-Norge.
- Programmet traff "midtsjiktet" av norske kommuner, som har opplevd økende utbytte av nettverksarbeidet over tid og å ha styrket sin kompetanse.
- Kommunene hadde svært forskjellige forutsetninger for å delta. Noen hadde utført de samme aktivitetene uansett mens andre trenger mer hjelp enn det de har fått gjennom nettverkene.
- Kommunene har opplevd bedre resultater utover i programperioden. I 2010 opplevde 9/10 resultater i stor eller middels grad.

Sluttrapport fra Livskraftige kommuner.

Veien videre

Materialet fra Livskraftige kommuner kan brukes i kommunenes arbeid med kommunale planstrategier og i revisjonen av kommuneplaner i 2012. Videre bør erfaringene som er gjort og kompetansen som er bygget opp komme til nytte i det lokale arbeidet med klimautfordringene. Mange av utfordringene er kommuneoverskridende og kan løses blant annet gjennom interkommunalt samarbeid. Erfaringene og resultatene fra Livskraftige kommuner og "Framtidens byer" kan også danne faglig grunnlag for en satsing på "mellomstore byer".

Fagrapporten og eksemplark er lagt ut på KS sine nettsider :

<http://www.ks.no/tema/Samfunn-og-demokrati/Klima-og-miljo/Livskraftige-kommuner---sluttrapport-og-eksempler/>

LENKER:

www.livskraftigekommuner.no
www.livskraftig.no

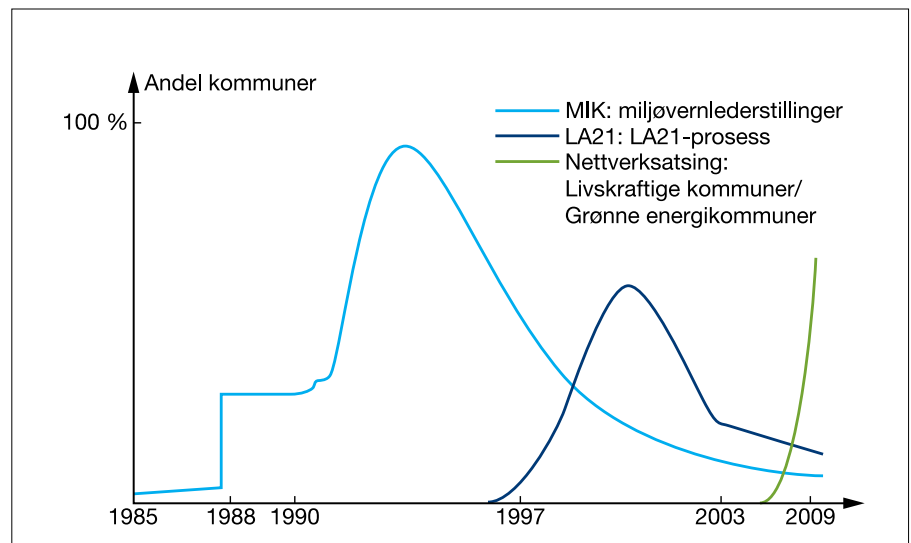
KONTAKT

Frode M. Lindtvedt
e-post: frode.lindtvedt@ks.no
 Kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon

Espen Koksvik

e-post: espen.koksvik@md.dep.no
 Miljøverndepartementet

Livskraftige kommuner - Kommunennettverk for miljø og samfunnsutvikling

Figur hentet fra følgeevalueringen: Vestlandsforskning og Møreforskning i samarbeid med Høgskolen i Oslo og Stiftelsen Idébanken.

Miljøkommune.no

- veiviser i plan og miljøforvaltning

Planavdelingen i Miljøverndepartementet, Klima- og forurensingsdirektoratet, Statens kartverk, Direktoratet for naturforvaltning, Riksantikvaren og Statens strålevern samarbeider om en ny veiledningsportal for kommunene. Første lansering er i 2012, deretter blir miljøkommune.no utvidet i flere trinn. Portalen skal være komplett i 2014.

Bakgrunn

En utredning påviste at mange små og mellomstore kommuner sliter med å innfri sine myndighetsoppgaver og plikter innen planlegging og miljøforvaltning. Sakene varierer i antall, grundighet og utfall. Ofte er situasjonen slik at få personer ivaretar flere fagfelt med mange og av og til store oppgaver. Portalen miljøkommune.no skal gi oversikt over kommunens myndighet og plikter innenfor planlegging og miljøforvaltning, og gjøre det lettere for ansatte i kommunene å løse sine oppgaver på dette området.

Innhold

Miljøkommune.no skal gi bedre og mer effektiv saksbehandling uten å kreve store ressurser og høy kompetanse, samtidig som man reduserer tidsbruken på informasjonssøk. Viktige elementer er: skreddersydd temaveiledning for saksbehandlere i kommunene, hjelp til hvordan forskjellige oppgaver kan løses, flytskjema over prosesser, sjekklister og brevmaler til nedlasting. For de som ønsker mer omfattende informasjon lenkes det videre til direktoratenes veiledning.

Viktige målgrupper

Hovedmålgruppen er saksbehandlere i små og mellomstore kommuner innen

tekniske tjenester, plan, byggesak, geodata, oppmåling, kultur, landbruk, naturforvaltning, miljøvern, kommunehelsetjeneste og grøntområdeforvaltning.

Videre er siden også tenkt å være til hjelp for mellomledere, etatsledere, rådmenn, ordførere og lokalpolitikere knyttet opp mot plan-, miljø- og tekniske utvalg. Instanser med veiledningsansvar som fylkeskommuner, Fylkesmannen, Sametinget, fylkeskartkontorene, Statens naturoppsyn og direktorater vil kunne benytte sidene i sitt veiledningsarbeid overfor kommunene. I tillegg vil studenter innen disse fagområdene kunne ha nytte av sidene.

Avgrensning

Myndighet, plikter og oppgaver med røtter i Miljøverndepartementets ansvarsområde er tatt med på dette nettstedet. Samtidig avgrenses nettstedet til myndighetsutøvelse og oppgaver hvor kommunen er forvaltningsorgan. Eventuelle utvidelser til andre departementer eller statlige etater vil kunne vurderes fortløpende etter lansering.

Miljøkommune.no er et eksempel på en moderne, effektiv og kunnskapsbasert offentlig forvaltning.

KONTAKT

Margit Åreskjold

e-post: margit.areskjold@klif.no

Klima- og forurensingsdirektoratet

Mari Olea Lie

e-post: mol@md.dep.no

Miljøverndepartementet

Jan Hausken

e-post: jah@md.dep.no

Miljøverndepartementet

Miljøkommune.no
Veiviser i kommunal planlegging og miljøforvaltning

Om miljøkommune | Nyhetsbrev | Hjelp | Kontakt oss | Innholds kart

OPPGAVEHJELP MALER

SØK

Naturmangfold

Mange arter og naturtyper står i fare for å forsvinne for alltid i Norge. Fysiske inngrep og endret bruk av arealer er den viktigste årsaken.

- » Forurensning
- » Landskap
- » Naturmangfold
- » Friluftsliv
- » Massedisponering
- » Planlegging
- » Kart og matrikkel
- » Miljøhensyn i landbruk
- » Saksbehandling
- » Klima
- » Motorferdsel
- » Vann
- » Kulturminner

→ Veiviser i miljølovverket
→ Lenker
→ Kart og databaser
→ Ordforklaringer

KLIMA OG FORURENSNINGSDIREKTORATET
 DIREKTORATET FOR NATURFORVALTNING
 MILJØVERNDEPARTEMENTET
 ARBEIDSDEPARTEMENTET
 MILJØ OG KLIMADEPARTEMENTET
 KULTURDEPARTEMENTET

Portalen blir tilgjengelig våren 2012.

INNHold WWW.MILJØKOMMUNE.NO

Faglige tema fra 5 direktorater og planavdelingen i Miljøverndepartementet, knyttes sammen med oppgavehjelp for løsning av konkrete oppgaver under kommunenes myndighetsutøvelse som omfatter:

- flytskjema - saksgang og alternativer
- nummerert saksgang i ord og veiledning til denne
- sjekklister med punkter som må sjekkes eller gjennomføre i saksgangen
- argumenter for saksbehandleren
- eksempler
- ferdig formulerte og kvalitetssikrede brevmalere
- ordforklaringer – i boks som vises når leseren fører pekeren over ordet
- søkeord bokmål/nynorsk
- lenking til mer detaljert veiledning, lovverk og institusjoner

Dokumentasjon av naturmangfold i plansaker

Miljøverndepartementet har sendt brev til fylkesmennene om krav til saksbehandling, dokumentasjon og vurdering av naturmangfold i plansaker og enkeltsaker. Direktoratet for naturforvaltning har nettopp publisert en veileder til forskrift om utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven og Miljøverndepartementet skal snart publisere veileder om konsekvensutredning som også omtaler naturmangfold. I det følgende kommer en kort beskrivelse av forholdet mellom naturmangfoldloven og planlegging med fokus på beslutningsgrunnlaget.

Både naturmangfoldloven og plan- og bygningsloven stiller særskilte krav til saksbehandling, dokumentasjon og vurdering av planer og tiltak etter plan- og bygningsloven. Plan- og bygningslovens krav er tematisk mer generelle og omfatter miljø og samfunn, mens naturmangfoldlovens krav er knyttet til økosystemer, naturtyper og arter (naturmangfold). Kravene i naturmangfoldloven må ses i sammenheng med de krav som følger av plan- og bygningsloven, slik at oppfyllelse av lovenes krav i størst mulig grad samordnes og synliggjøres i planvedtak. Omtalen av naturmangfoldloven må avpasses forholdene i den enkelte sak.

Naturmangfoldloven kapittel II kommer inn i alle saker der det fattes vedtak etter plan- og bygningsloven som berører naturmangfold. Dette omfatter både regionale planer, kommuneplaner, reguleringsplaner og enkeltsaker. Naturmangfoldloven skal også legges til grunn i arbeidet med regionale og kommunale planstrategier. Naturmangfold er et viktig tema å vurdere i planprogram, planbeskrivelse og eventuelt konsekvensutredning. Vurdering og vektlegging av naturmangfoldet skal

framgå av beslutningen og jo mer og verdifullt naturmangfold som berøres, desto grundigere må saken vurderes etter loven.

Planmyndigheten (kommunen) har ansvar for at hensynet til naturmangfold og kravene i naturmangfoldloven kapittel II blir ivaretatt i planutforming og planbehandling. Det innebærer blant annet at data og dokumentasjon om økosystemer, naturtyper og arter, antatte virkninger av planen på naturmangfoldet, alternativ lokalisering, samlet belastning og avbøtende tiltak, i nødvendig grad bør inngå tidlig i planarbeidet.

KONTAKT

Arnt Hegstad
e-post: arnt.hegstad@dirnat.no

Olav Nord-Varhaug
e-post: olav.nord-varhaug@dirnat.no
Direktoratet for naturforvaltning

Beslutningsgrunnlaget for planvedtak og andre enkeltsaker etter plan- og bygningsloven som omhandler naturmangfold skal primært baseres på eksisterende og tilgjengelig kunnskap.

Oversikt og sårbarhet for økosystemer, naturtyper og arter

http://dnweb12.dirnat.no/wmsdn/WMS_viewer.asp?Klient=Standard&Language=NO

Økosystemets tilstand

www.dirnat.no/naturindeks

Erfaringsbasert kunnskap fra frivillige organisasjoner f.eks

www.botaniskforening.no
www.zoologi.no, www.birdlife.no

Verneområder og utvalgte kulturlandskap

<http://dnweb12.dirnat.no/nbinsyn/>

Truete arter og naturtyper

www.artsdatabanken.no

Vannmiljø

<http://vannmiljo.klif.no/>

Miljøregistreringer i skog

<http://kart4.skogoglandskap.no/karttjenester/splan/>

Inngrepsfrie naturområder (INON)

<http://dnweb12.dirnat.no/inon/>

Artskart – sikrer naturmangfoldet

Artsdatabankens tjeneste Artskart har stedfestet informasjon om hvor arter finnes i Norge. Dette gjør det mulig for planleggeren å søke opp tilgjengelige data om arter i det aktuelle planområdet. Artsdatabanken skal gjøre det lettere å ivareta naturmangfoldet i planleggingen.

Artskart og plan- og bygningsloven

Forvaltningslovens § 17 krever at en sak skal være så godt opplyst som mulig opplyst som mulig og naturmangfoldloven § 8 angir mer konkret hva som ligger i "så godt opplyst som mulig" når det gjelder naturmangfold og plan- og bygningsloven definerer et behov for detaljert informasjon om arter i det aktuelle planområdet. Videre sier naturmangfoldloven § 5 at "Målet er at artene ... ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder."

I Artskart kan man velge fylke/kommune og deretter zoome inn slik at man kan finne ut hvilke arter som er tilstede i planområdet. Der er opplysninger om hvilken status disse artene har i Norsk rødliste for arter 2010 og alle postene har opplysninger om når et artsfunn ble registrert, av hvem og hvilken datakilde det kommer fra. Dersom det bare er data av eldre opprinnelse og disse i tillegg er uøyaktig stedfestet, kan det være behov for ny kartlegging for å få verifisert nåværende status for artene i området.

Arter som "står i ro" har ofte et definert voksested, eller funksjonsområde. For andre arter kan det økologiske funksjonsområdet (NML § 3 r) være mer krevende å avgrense.

Funksjonaliteten i Artskart tilbyr også kunnskapsgrunnlag for å vurdere hvor unikt et planområde er for en art ved å se på artens totale utbredelse i Norge. I noen tilfeller kan planområdet være

Sårbar: Dragehode *Dracocephalum ruyschiana* (VU).

det en av få lokaliteter der arten er registrert. I andre tilfeller kan forekomsten i planområdet utgjøre en mindre del av utbredelsesområdet.

Det advares mot å trekke for bastante konklusjoner om hvor viktig et område er for arten dersom kunnskapsgrunnlaget er dårlig, spesielt gjelder dette for artsgrupper der det er lite tilgjengelige data. I slike tilfeller bør planleggeren kontakte spesialister i universitets- og andre kunnskapsmiljøer for verifisering av områdets betydning for arten. For å øke kunnskapsgrunnlaget er det viktig at alle data fra ny kartlegging blir lagt inn og gjort tilgjengelig i kildedatabasene til Artskart.

KONTAKT

Nils Valland

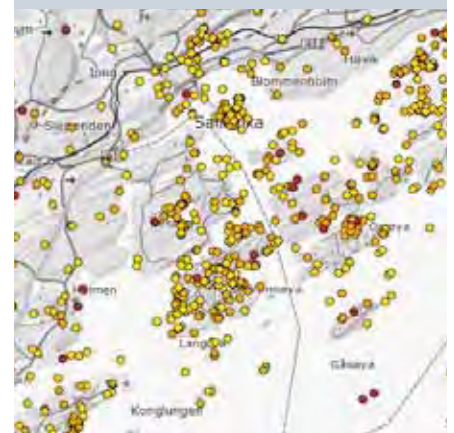
e-post: nilsvalland@artsdatabanken.no

Artsdatabanken

FOTO: EVEN WOLDSTAD HANSEN

ARTSKART

<http://artskart.artsdatabanken.no> henter kontinuerlig data fra forskjellige kilder og gjør dem tilgjengelige. For tiden er det 12,3 mill. dataposter om 21 000 arter fra 90 store og små primærdatabaser hos 30 dataleverandører. Av 1,3 mill. poster med rødlistearter er det over 468 000 poster med trua arter inndelt i tre kategorier; kritisk truet (CR), sterkt truet (EN) og sårbar (VU). Halvparten av dataene kommer fra Artsobservasjoner, universitetsmuseene og forskningsinstituttene bidrar med 41 % og resten kommer fra forvaltningen, regionale museer og konsulentfirmaer.

Trua arter i Artskart. Kartutsnitt for Asker og Bærum 17.10.2011

Tegnforklaring: Rødliskategorier

- VU Sårbar
- EN Sterkt truet
- CR Kritisk truet

Universell utforming

– kartlegging av tilgjengelighet i tettsteder og friluftsområder

Miljøverndepartementet følger opp Handlingsplanen for universell utforming 2009–2013 blant annet gjennom utvikling av metodikk for statuskartlegging av tilrettelegging for tilgjengelighet. Statens kartverk koordinerer arbeidet og målet er at kommunene fremover selv kan kartlegge tilgjengelighet i tettsteder og friluftsområder.

Det er laget to nasjonale veiledere for kartlegging av tilgjengelighet, en for tettsteder og sentrumsområder og en for friluftsområder. En lokalitet kartfestes med koordinater og klassifiseres. Kartlegging utføres gjennom feltarbeid med enkel oppmåling av fysiske forhold som hindre, helning og så videre.

Kartlegging av tettsteder

Sentrumsområder og omgivelser til offentlig bygg utenfor sentrumssonen kartlegges. Kartverket har utført statuskartlegging i over 100 tettsteder i landet. Metodikken bygger på enkel registrering av gågater og torg, fortau, fotgjengeroverganger, inngangspartier, adkomst og p-plasser. Kriterier for klassifisering av tilgjengelighet bygger på krav i forskrifter og innarbeidede veiledere. Kartverket har samlet dette i de to veilederne.

Kartverket har utført første runde av statuskartleggingen og det er nå ønskelig at kommunene utfører slik kartlegging ved faste intervaller, for eksempel hvert 3 år. Slik statusregistrering bør kobles til allerede eksisterende aktiviteter i kommunene som arealplanlegging, byggesak, teknisk kartlegging (FKB) og tiltaksdokumentasjon.

Manuskart som viser friluftsområde med parkeringsplass, informasjonsskilt, belyst turløype (lysløype), tilgjengelig turløype og utilgjengelig turløype, samt tilgjengelig fiskebrygge.

Kartlegging av friluftsområder

Ambisjoner om tilrettelegging av friluftsområder vil variere. Friluftsområder kan være en badeplass, en sti i nabolaget, et stort fjellområde eller en forblåst øy i ytre skjærgård. Kartlegging av status kan ikke gjøres i alle former for friluftsområder, kun i områder med potensial for bruk hos bevegelseshemmede, svaksynte mv. Direktoratet for naturforvaltning organiserer kartlegging gjennom friluftsrådene og Kartverket veileder på det karttekniske.

Indikatorer

Statuskart fra ulike årstall vil synliggjøre endringer i tilgjengelighet og vise utvikling over tid. Ved å sammenstille informasjon fra mange tettsteder eller et større antall friluftsområder vil en kunne etablere nasjonale indikatorer for tilgjengelighet. Dette kan for eksempel være antall kilometer tilgjengelige fortau eller krysninger eller overordnede tall på at et sentrumsområde er "70 % tilgjengelig". Dette vil gjenspeiles i nasjonale oversikter ved for eksempel å vise at 60 av 100 tettsteder har forbedret tilgjengelighet i perioden.

Felles nasjonalt informasjonssystem

Informasjon om tilrettelegging og universell utforming av bygninger og ute-

områder er vanskelig tilgjengelig i dag. I stor grad er det slik at hver etat som utfører planlegging av tiltak, statuskartlegging eller tilsyn etablerer sitt system. Informasjon er vanskelig tilgjengelig på tvers av etater.

For å bedre tilgjengeligheten mellom etater arbeider Kartverket for at ulike etater skal dele informasjon som geografiske online tjenester, på samme måte som i Norge digitalt. Data fra etater som Statens vegvesen, Statsbygg, Statens kartverk eller en fylkeskommune skal da kunne brukes på tvers. Alle opplysninger knyttet til en lokalitet – en adresse, et bygg, en vegstrekning eller et sted kan knyttes opp til systemet. Forutsetningen er først og fremst at hver etat følger standarder for tilrettelegging som online karttjenester.

Nasjonalt kartportal

Statens kartverk har etablert en kartportal (<http://kart.statkart.no/tilgjengelighet>), der registreringene legges ut, både om tettsteder og friluftsområder. Etater skal også kunne synliggjøre sin informasjon i denne løsningen. En portal viser kartdata som er tilgjengelig online. Det er meningen at alle data også skal kunne leveres

som som wms (web map service). Dermed kan kommuner og andre koble inn disse tilgjengelighetsdataene fra ulike etater inn i sitt saksbehandlervertøy, eller vise informasjonen på kommunens kartportal.

INFORMASJON

Informasjon om prosjektet finner du på www.statkart.no/tilgjengelighet.

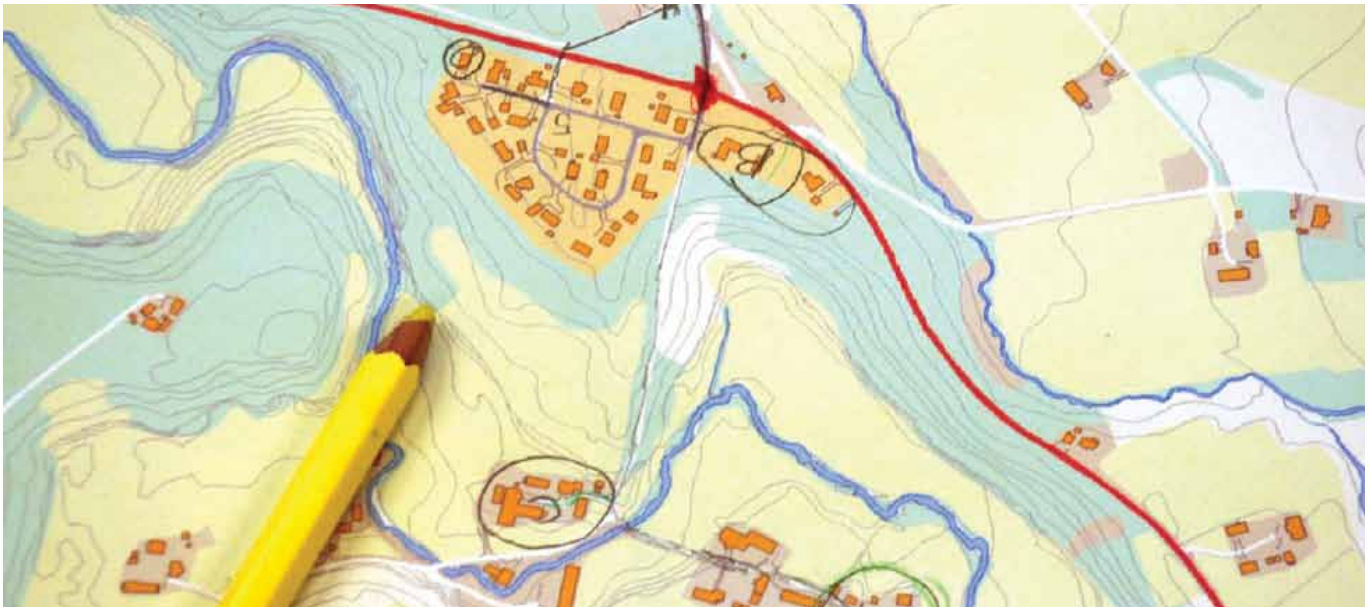
KONTAKT

Arne Sonflå, prosjektleder
e-post: arne.sonfla@statkart.no
 Statens kartverk

Arvid Lillethun
e-post: arvid.lillethun@statkart.no
 Statens kartverk

Einar Lund
e-post: elu@md.dep.no
 Miljøverndepartementet

Digitale barnetråkk – registrering av barn og unges arealbruk

Illustrasjon fra veileder laget av Norsk form og Statens kartverk.

I følge plan- og bygningsloven har kommunene et særskilt ansvar for medvirkning fra de yngste. De fleste planene har konsekvenser for barn og unge og det er planleggernes ansvar å synliggjøre dette. Barnetråkkregistreringer er viktige fordi de reflekterer barn og unges egne erfaringer og meninger. Ved å benytte seg av Barnetråkk som metode, får politikerne mulighet til å ta kunnskapsbaserte valg hvor barn og unge har blitt gitt en stemme i planprosessen.

Illustrasjon fra veileder laget av Norsk form og Statens kartverk.

Nasjonal veileder

En nasjonal veileder for registrering av barnetråkk ble utarbeidet i 2010 av Norsk Form og Statens kartverk. Denne veilederen beskriver hele prosessen fra etablering av et prosjekt med prosjektdeltakere og helt fram til teknisk beskrivelse av elevenes registreringer i det digitale kartet.

Kartlegging

I kartet registreres skolevei og fritidsveier med tilhørende egenskaper som for eksempel om veien er farlig eller ikke, og hvilken type fare det eventuelt er snakk om. Leke- og oppholdsområder registreres også og det angis hvilken aktivitet området benyttes til. I tillegg registreres det steder som oppleves som bra eller mindre bra og det spesifiseres eventuelle forbedringstiltak.

Nasjonal portal

Statens kartverk har sammen med Naturfagsenteret og Miljølære etablert "Kart i skolen" som er en gratis tilgjengelig lærerressurs til bruk i barneskolen og helt opp på universitetsnivå. Her er Barnetråkk tilrettelagt som et eget undervisningsopplegg og tilhørende kartløsning benyttes som metode for å registrere Barnetråkk. Dette er en kartløsning som mange skoler allerede kjenner til, noe som vil sikre en enklere gjennomføring av den praktiske registreringen.

Gjennomføring

I løpet av de siste to årene har 77 skoler over hele landet registrert barnetråkk gjennom dette opplegget og resultatene har blitt vektlagt i utarbeidelse av både kommunale og statlig planer. For å

komme i gang henvises det til internett-siden hvor en finner omtalt veileder og hvor det opplyses om hvordan en kan få brukertilgang til registreringsløsningen.

INTERNETT:

www.kartiskolen.no/innhold/barnetrakk
www.norskform.no/barnetrakk

KONTAKT

Lars-Inge Arnevik
e-post: lars-inge.arnevik@statkart.no
 Statens kartverk

Arvid Lillethun
e-post: arvid.lillethun@statkart.no
 Statens kartverk

Finn kulturminner - der du er

Kulturminnesøk har på 2 år rukket å bli en populær veiviser til kulturminner og kulturmiljøer. En ny versjon av nettstedet vil snart tilby mer informasjon med interaktive tjenester og en mobilapplikasjon. På denne måten blir kulturminnesøk et enda bedre verktøy i kommunal planlegging.

Kulturminnesøk er en kartbasert netjtjeneste som viser informasjon fra kulturminnebasen Askeladden. Askeladden utvikles av Riksantikvaren og har siden 2004 vært et sentralt verktøy for kulturminneforvaltningen. En ny versjon av Kulturminnesøk planlegges lansert i månedsskifte januar/februar 2012, og vil inneholde mer informasjon fra Askeladden samt en rekke nye tjenester og funksjoner.

Mer og bedre informasjon

Den nye versjonen av Kulturminnesøk vil vise mer informasjon fra Askeladden om hvert kulturminne, og informasjon om kulturmiljøer fra NBI-registeret og Gul liste fra Byantikvaren i Oslo. Det blir også en forbedret kartløsning med gode muligheter for søk og navigering blant de mange tusen kulturminnene.

Alle kan bidra

En viktig ny funksjon blir at alle kan legge inn sine egne kulturminner, for eksempel historielag, skoleelever og privatpersoner. Målet er å få oversikt over nye kulturminner som deretter kan vurderes av kommunene og kulturminneforvaltningen med tanke på verneverdighet. I tillegg vil alle kunne kommentere og laste opp bilder og video om alle kulturminnene i Kulturminnesøk, og bidra til økt kunnskap om vår kulturarv.

Kulturminner på mobilen

En mobilapplikasjon vil vise kulturminner i nærområdet, og gi nye opplevelser og kunnskap i nærmiljøet. Her kan man planlegge turer, og benytte ny teknologi til å gjøre informasjon om kulturminner tilgjengelig for nye målgrupper og bruksområder.

Planverktøy for kommuner

Kommuner som skal lage kulturminneplaner vil kunne bruke lokale registreringer i Kulturminnesøk i planarbeidet. Ved å organisere registrering av kulturminner i Kulturminnesøk vil en kommune få et godt utgangspunkt for å verdivurdere kulturminner som ikke allerede er registrert i Askeladden, og få en mer helhetlig oversikt som utgangspunkt for en god kulturminneplan.

INTERNETT

www.kulturminnesok.no

KONTAKT

Håkon Magne Bjerkan

e-post: hakon.magne.bjerkan@ra.no

Riksantikvaren

Kart med Heddal Stavkirke fra Kulturminnesøk.no

Ortofoto med Heddal Stavkirke fra Kulturminnesøk.no

Heddal Stavkirke.

NB!-registeret - verneverdige bymiljøer av nasjonal interesse

Stor aktivitet og utbyggingspress gjør at kulturmiljøene i den historiske byen er ekstra utsatt for ødeleggelse. Hvert år forsvinner flere kulturminner. NB! -registeret er opprettet for å sikre de historiske kulturmiljøene for fremtidige generasjoner.

Bakgrunn

Vi har de siste årene hatt et paradigmeskifte i byplanleggingen. De store byutvidelsenes tidsalder er over og det handler ikke lenger om å underlegge seg jomfruelig mark. Det handler nå om å forvalte eksisterende bygningsmasse ved å tilpasse denne til nye krav og behov, komplettere og fornye. I forvaltningen av byen er det et særlig behov for å sikre det historiske landskapsrommet, de kulturhistoriske byrommene og bygningsmiljøene.

Etter oppdrag fra Miljøverndepartementet startet Riksantikvaren i 2004 arbeidet med å registrere områder i byer og tettsteder som det knytter seg nasjonale kulturminneinteresser til. Et omfattende samarbeid med fylkeskommuner og kommuner resulterte i en ny nasjonal database, NB!-registeret som ble tilgjengelig for allmennheten i desember 2010.

Hva er NB! - registeret?

NB!-registeret er en database over byer og tettsteder i Norge der kulturmiljøer av nasjonal interesse er blitt kartfestet. Registeret omfatter områder i 75 byer og dokumenterer 1000 år med norsk byhistorie. Byene er valgt ut på bakgrunn av deres rolle i urbaniseringsprosessen av Norge.

I disse byene er helhetlige kulturmiljøer avgrenset som egne delområder. Hvert av disse delområdene bidrar til et repre-

sentativt utvalg av den bygde historien. Databasen har i dag totalt 235 delområder fordelt på de 75 byene.

Juridisk status

Når et kulturhistorisk område er inkludert i NB! - registeret, innebærer ikke dette et formelt vern. Hensikten er å bidra til at delområdene kan gi grunnlag for etableringen av hensynsoner i henhold til plan- og bygningsloven. Dette vil kunne danne grunnlag for innsigelse hvis ikke hensynet til kulturmiljøene ivaretas. Det kan heller ikke utelukkes at noen NB!-områder bør kulturmiljøfredes eller at enkeltobjekter kan bli fredet etter kulturminneloven.

Tidlig og tydelig

Riksantikvaren ønsker å rope et varsko med NB! - registeret. Den historiske byen er del av vår felles kulturarv og vår kollektive hukommelse som kan gi innbyggerne en opplevelse av identitet og tilhørighet. Byen med sine ulike kulturmiljøer signaliserer vår historie og oppleves som konkrete sansbare omgivelser vi kan bevege oss rundt i. Dette gir disse kulturmiljøene en helt unik opplevelsverdi. For Riksantikvaren er det viktig å si tydelig fra at man må ta særlige hensyn innenfor disse områdene i byutviklingen.

NB! - registeret er først og fremst en invitasjon til dialog, hvor Riksantikvaren ønsker å være tidlig og tydelig.

INTERNETT

nb.ra.no/nb/index.jsf

KONTAKT

Mikael Lye

e-post: michael.lye@ra.no

Riksantikvaren

Skudeneshavn.

Skudeneshavn, kart fra NB!-basen.

Nasjonal gåstrategi styrker hensynet til de gående

I tettbebygde strøk er det økende trafikkproblemer og biltrafikken dominerer med blant annet støy og luftforurensing. Samtidig er befolkningens helse truet som følge av manglede fysisk aktivitet. Flere personer opplever å bli ekskludert fra deltakelse i samfunnet fordi de ikke kan kjøre bil og at transportsystemet ikke er tilpasset deres behov og kompetanse.

Bilen har fra 1960-tallet stått sentralt i utviklingen av norske byer og tettsteder. Dette har ført til lange avstander som mange steder gjør det vanskelig å velge gange som transportform for å klare daglige gjøremål. Vegsystemet er i tillegg bygget ut med en klar trafikkdifferensiering og trafikkseparering som ofte gir lange omveger for gående og omgivelser det er vanskelig å orientere seg i. Økt trafikkvolum, segregering av det regionale vegsystemet og strenge krav til sikkerhet har skapt barrierer mellom ulike byområder, barrierer for gangtrafikk og barrierer i det lokale vegnettet.

Det har ikke vært tradisjon for systematisk planlegging for å gi gående sammenhengende og hensiktsmessig infrastruktur på samme måte som bilene.

Infrastrukturen som tilbys gående er derfor svært varierende. Dette blir tydelig når en ser at gangnettet og ansvaret for gående knyttes til vegene og ikke til de naturlige ganglinjene. Videre er ansvaret for både etablering, drift og

vedlikehold delt på mange vegeiere, og i tillegg til dette har grunneiere ansvar for snøbrøyting, strøing og annet vedlikehold av fortau. Totalt sett gir dette ujevn standard, spesielt vinterstid. På toppen av dette blir ikke gangnettet kartlagt systematisk i norsk vegdata-bank.

Det forventes en betydelig befolkningsøkning de neste 50 år og en fortsatt sentralisering av bosettingsstrukturen. Dette gir en mulighet til å utvikle byene og tettstedene slik at de blir mer egnet for gåing, med høyere befolknings tetthet og kortere gangavstand mellom daglige gjøremål, en hensiktsmessig infrastruktur og attraktive omgivelser for gående. For å få til dette må de gående og menneskelige dimensjoner styrkes i planleggingen.

Verdien av å legge til rette for gående
Å satse på gående er, sammen med andre tiltak, viktig for å få til mer miljøvennlig transport. Bedre tilrettelegging for gående vil kunne gi bedre tilgjengelighet til velferdsarenaer som arbeid, skole, offentlige tilbud og andre servicetilbud for den delen av befolkningen som foretrekker å gå eller som ikke kan nå sine destinasjoner på annen måte. Dette bidrar til et mer inkluderende samfunn

og integrerte lokalsamfunn. Å sørge for at infrastrukturen får universell utforming er en måte å sikre dette på.

Gange er en viktig transportform for barn og unge. De bør kunne ferdes til fots i sitt nærmiljø på en trygg og attraktiv måte, uten å utsettes for ulykker, føle seg utrygg eller gå lange omveier. Flere folk ute gir mer folkeliv og mer trygghet som skaper levende og attraktive nærmiljø. Dette bidrar til en opplevd trygghet både for barn, og for at foreldre tør slippe barn ut på egenhånd.

Bedre tilrettelegging for gående er viktig for trafikkikkerheten. Fotgjengerulykker utgjør i dag om lag 11 prosent av ulykkene med dødelig utgang i vegtrafikken. Skader ved fotgjengerulykker blir mer alvorlige ved høy fart. Det er over 80 prosent risiko for dødelig utgang for en fotgjenger som blir påkjørt av en bil med 50 km/t, mens risikoen reduseres til omtrent 10 prosent om fotgjengeren blir påkjørt av en bil med 30 km/t.

Økt gåing gir helsegevinst, både på individnivå og på samfunnsnivå. Studier viser at personer som er i god fysisk form lever lengre og er mindre syke enn personer som er i dårlig fysisk form.

Potensialet er stort for økt aktivitet i alle aldersgrupper, og gange er viktig i denne sammenheng. Helsegevinsten av økt gåing på samfunnsnivå kan knyttes til økte leveår, nedgang i sykefravær og mindre ulykker. Den samlede velferdsgevinsten i et livsløpsperspektiv kan ha en verdi på 4 millioner kroner for en person som er moderat aktiv med 30 minutter daglig ved gange. Estimater er gitt i Helsedirektoratets rapport "Vunne kvalitetsjusterte leveår (QALYs) ved fysisk aktivitet".

Handelsstanden i bysentra er ofte skeptiske til å legge mer til rette for gående på bekostning av bilen. Erfaringer viser imidlertid at det kan være lønnsomt for næringslivet å legge bedre til rette for gående. Folk blir lenger, kommer tilbake oftere og bruker mer penger på steder som de liker og trives i. Studier har også funnet at det å gjøre en gate mer fotgjengervennlig fører til økning i boligpriser og at det er en økonomisk kobling mellom gatens fotgjengervennlighet og pris for leie av butikklokale. Dette reflekterer hvilken betydning gatens rolle og utforming har for butikkenes inntjeningspotensial.

Viktige områder å påvirke

Statens vegvesen har i samarbeid med Helsedirektoratet og utvalgte fylkeskommuner og kommuner utarbeidet en nasjonal gåstrategi. Gåstrategien er en del av Nasjonal transportplan og utarbeides for perioden 2014-2023. Strategien er begrunnet i regjeringens mål om bedre helse gjennom mer fysisk aktivitet, mer miljøvennlig transport, bedre miljø i byer og tettsteder og et universelt utformet samfunn.

Strategien har to hovedmål:

- Det skal være attraktivt å gå for alle
- Flere skal gå mer

KONTAKT

Guro Berge og Ellen Haug
e-post: guro.berge@vegvesen.no
e-post: ellen.haug@vegvesen.no
 Statens vegvesen

NASJONAL GÅSTRATEGI

I Nasjonal gåstrategi om skal være ferdig i løpet av 2012 er det pekt ut seks områder som må prioriteres. Det skal foreslås mål, virkemidler og tiltak innen disse:

- Utforming av fysiske omgivelser
- Drift og vedlikehold
- Samspillet i trafikken
- Aktiv gåkultur
- FoU og formidling
- Ansvar og samarbeid

Guro Berge, Statens vegvesen

Statens bymiljøpris 2011

Statens bymiljøpris for 2011 ble utlyst i januar med temaet «*uterom og møteplasser*». Prisen gis til byer som har oppnådd resultater og som kan være en inspirasjon for andre i deres arbeid. 16 forslag kom inn og Hamar, Larvik, Moss, Ringebru og Skien ble nominert. Ringebru kommune vant prisen.

OM STATENS BYMILJØPRIS

Statens bymiljøpris skal inspirere til bærekraftig by- og stedsutvikling og miljøvennlig praksis ved å fremheve gode eksempler. Hvert år gis prisen til en by eller tettsted som utmerker seg innenfor et fastsatt tema med betydning for miljø, helse og levekår. Prisvinner utpekes av en uavhengig jury oppnevnt av Miljøverndepartementet.

Statens bymiljøpris vil løfte frem eksempler på at engasjement, nytenkning og samarbeid nytter. Statens bymiljøpris fremhever trygge, gode og opplevelsesrike byer og tettsteder, med høy miljø- og bokvalitet. Det betyr steder som stimulerer til helsefremmende livsstil og som har godt utbygget kollektivtransport og gode forhold for sykling og gange. Det betyr også steder som tar vare på natur- og kulturmiljøet, og som er attraktive for et konkurransedyktig næringsliv.

FOTO: BRITT ASE HØYESVEEN

Vålebru i Ringebru kommune - den urbane landsbyen

Ringebru kommune har satset på å utvikle urbane kvaliteter og kommunen har hatt en offensiv og gjennomtenkt strategi for å utvikle stedets bymessige tilbud og kvaliteter i forbindelse med omlegging av E6 utenfor sentrum.

Juryen fremhevet blant annet:

- Kommunen har en avklart og tydelig strategi mot eksterne kjøpesentre, og har vært aktiv i å bygge opp lokale spesialforretninger som kan gi liv til gamle bygninger og representere et alternativ til kjøpesentrene.

- Det satses på en foredling av kvartalsstruktur med eldre bebyggelse med butikk i første og bolig i annen, og ny bebyggelse er holdt innenfor en lokal målestokk.
- Gågata er fornyet i 2008 med høy kvalitet på materialer, gatemøblering og utstyr for torghandel.

Sentrum er bymessig planlagt gjennom en reguleringsplan fra 1899 som delte opp sentrum i kvartaler. Denne ble rullert i 2003 og i 2007 kom det i tillegg en detaljplan for forskjønnning av sentrum. Mål og strategier for bruk og forbedring av landsbyens uterom og møteplasser er inkludert i samfunnsdelen av kommuneplanen.

STATENS BYMILJØPRIS 2011

TEMA UTEROM:

En viktig del av det offentlige liv leves i parker og uterom. Planlegging av allmenninger går helt tilbake til 1200- tallet med Magnus Lagabøters Allmenningslov som ivaretar områder som skal være felleseie. Torg, gater, plasser og parker er allmenninger og byens infrastruktur for menneskelig aktivitet. Felles uterom skal fungere som gang- og sykkelforbindelser, være møtesteder med mulighet for handel, lek, fysisk utfoldelse og menneskelig samhandling der en kan treffe venner og bli kjent med ukjente. Uterommene gir rammene for det sosiale livet på stedet og er en viktig del av byers og tettsteders identitet. Gode parker og plasser er viktige for rekreasjon og friluftsliv for folk i alle aldre og livssituasjoner kan dyrke fellesskap med andre.

En fellesnevner for mange av de nominerte og søkerne er satsing på en utvikling av sentrum gjennom sentral plassering av utdanningsinstitusjoner, nærhet til vannet, styrking av handel, omforming av gamle fabrikkområder og utvikling av historiske bygningsmiljø. I det følgende kommer en kort omtale av de fire andre som var nominert.

Hamar – i kontakt med Mjøsa

Hamar kommune har gjennomført omfattende utbyggingsprosjekter og opparbeidelse av offentlige rom. Det er etablert en ny strandpark med høy kvalitet i utforming og mange tilbud. Det er også lagt vekt på vinterbruk med sparkmulighet i gågata og skiløyper inn til sentrum. Kommunen har gjennomført en engasjerende serie folkemøter om byens framtid og mange av tiltakene er forankret i planer.

Ekstrem forvandling i Larvik

Da fergeterminalen ble flyttet i 2008 ble det i det fraflyttede havneområdet anlagt en park i løpet av en 48 timers dugnad. Parken har sandbaner for håndball og volleyball, kiosk, lekeplass og store gressflater, og utgjorde et nyskapende og spennende prosessuelt grep.

Mosaikk - bakgårdsprosjekt i Skien

Skien kommune har et program for utnyttelse av gårdsrommene i byens sentrum, Mosaikk-programmet. Relativt

små gårdsrom inn fra hovedgatene blir opparbeidet med kunstnerisk utforming og parkmessig utstyr. Dette fører til bedre utnyttelse av de bygningsmessige ressursene inne i de store kvartalene. Prosjektet har hatt høy grad av medvirkning med lokale kunstnere og et sosialt boligprogram for å gi en bedre utnyttelse av bygningsmassen.

Kulturhistorie og vanntilgang i Moss

En rekke tiltak for hele sentrumsområdet er dyktig gjennomført i samsvar med den foreliggende sentrumsplanen. Det er anlagt bade- park og strand på Jeløya-siden av kanalen, og reist et nytt boligområde, Fleischer Brygge, langs kanalen, knyttet til en ny havnepromenade. Kommunen har tatt tydelig stilling til en begrensning av kjøpesenterutbygging utenfor sentrum og butikkssenteret ved gågata er bygget om og utvidet. Samspillet mellom gågate og kjøpesenter er godt løst, og det foreligger et aktivt program for sosiale og kulturelle tiltak i sentrum. Det gamle industriområdet Mølleparken er utviklet med lokalisering av en rekke bedrifter og kulturtiltak.

Bymiljøprisen på Internett:

www.regjeringen.no/bymiljoiprisen

KONTAKT

Magnhild Wie

e-post: magnhild.wie@md.dep.no

Miljøverndepartementet

01

02

03

04

05

STATENS BYMILJØPRIS 10 ÅR

TEMAER OG VINNERE
2002-2011

01 2002: BÆREKRAFTIG BYUTVIKLING

Kristiansand har vist mangfold, bredde og nytenkning i byutvikling og miljøarbeid, blant annet gjennom god dialog mellom befolkningen og statlige etater, næringsliv og organisasjoner. Dessuten har kommunen arbeidet forbilledlig med tilgjengelighetsspørsmål.

02 2003: HELHETLIG BYUTVIKLING

Ved å tenke langsiktig, arbeide strategisk og gripe mulighetene har Drammen forandret seg radikalt fra et trafikk- og miljøbelastet sentrum i skyggen av E18 til en levende bykjerne med parker, strand, torg og møteplasser.

03 2004: AKTIVT BYSENTRUM FOR ALLE

Årdal kommune har satset intensivt på å skape et flott sentrum for handel, kultur og sosialt liv på Årdalstangen. Tverrfaglig samarbeid og langsiktig planlegging kjennetegner arbeidet, som har gitt flere møteplasser, ny identitet og stolthet til bygda.

04 2005: FRILUFTSLIV I BY

Stavanger har arbeidet lenge og målrettet med å utvikle tilgangen til urbane friluftsopplevelser. Resultatet er et omfattende nett av grønne lunger, stier og sykkelveier til glede for aktive innbyggere. «Friluftsliv i by» var temaet for Bymiljøprisen i 2005.

05 2006: LEVENDE BY - TIL FOTS OG PÅ SYKKEL

«Levende by - til fots og på sykkel» var temaet da juryen for Bymiljøprisen valgte å berømme kommunal lagånd. Gjennom langsiktig satsing på gode gang- og sykkelmuligheter viser Sandnes og Stavanger forbilledlig vilje til samarbeid.

06 2007: HANDEL OG SENTRUMSUTVIKLING

Kjøpesenterutviklingen i Sandvika og på Liertoppen satte Asker i klemme. Handelsstanden var truet. Men verken kommune eller lokalt næringsliv lot seg knekke. Massiv satsing på et oppgradert og attraktivt sentrum ga resultater og gjorde negative tendenser til skamme.

07 2008: KLIMA OG BYMILJØ

Trondheim har vedtatt et handlingsprogram for å redusere biltrafikken, styrke kollektivtrafikken og bedre forholdene for myke trafikanter. Det kommunale klimaforliket er et resultat av målrettet arbeid gjennom flere år.

08 2009: AKTIV BRUK AV KULTURMINNENE I BYUTVIKLINGEN

Kongsvinger viser en sterk bevissthet om verdien av sine relativt få kulturminner. Langs den visuelle akse mellom Festningen og Glomma er alle utviklingstrinnene i Kongsvingers historie representert.

09 2010: VANNET OG BYENS LIV

Ilabekken er reetablert fra Theisen-dammen til Ilsvika i et naturlig forløp uten annen tilrettelegging enn en trapp. Etter hvert som den kommer til bebygde områder får den gradvis et mer opparbeidet preg.

10 2011: UTEROM OG MØTEPLASSER

Ringebu viser at det nytter å utvikle kvaliteter som gjør at folk har lyst til å samles, bosette seg, drive handel og delta i det sosiale og kulturelle livet. Her har det har vært mange om å trekke lasset – befolkning, politikere, næringsliv, administrasjon og fagfolk.

Herand landskapspark

- kandidat til den europeiske landskapsprisen

Herand landskapspark var Noregs kandidat til den europeiske landskapsprisen 2011. Landbruksavdelinga hjå Fylkesmannen i Hordaland presenterer Herand landskapspark og landskapsparkkonseptet. Ideen med lokale og regionale landskapsparker spreier seg no til heile landet.

Bakgrunn

Det er etablert ni Landskapsparker i Hordaland og konseptet er i ferd med å breie seg til andre fylker. Både i Nordland, Nord-Trøndelag, Sogn og Fjordane og Hedmark diskuterer folk etablering av nye landskapsparker. Statsråd Liv Signe Navarsete i Kommunal- og regionaldepartementet lanserte i september eit verdiskapingsprogram for lokale og regionale parkar. No kan ein få hjelp til å utvikle landskapsparker i heile landet.

Landskapet i parkane er så interessant at folk kjem langvegsfrå for å sjå kva som er spesielt med området. Turistar vert overvelda av brattlente gardar der "ingen kunne tru at nokon kunne bu". Dei vil vere aktive eller nyte landskapet frå sjøkanten utan å forlate plassen. Vi har natur- og kulturlandskap i særklasse, men vi gløymer ofte dette i kvardagen.

Det som er spesielt med dei norske fjordane er at dei er busette og at folk har prega landskapet i mange tusen år. Vi har eit levande kulturlandskap som både er arv og forplikting. Flytter folk frå gardane vil naturen ta innmarka tilbake og dette

reducerer opplevingsverdien. Attraktiviteten til ei bygd er avhengig av eit velpleidd landskap. Mørke skogar og forlatne gardstun lokkar ikkje barnefamiljar til å flytte til bygda.

Landskapsparkane har ei klar målseting. Best på landskap, trivsel og turisme.

Aktivitetar i landskapsparkane

Arbeidet i landskapsparkane er komplekst og styrt av parkane sjølve. Dei jobbar med prosjekt dei synes er viktige for bygda. Skog langs veg, beitesamarbeid, turstiar, motbakkeløp eller start-hjelp til bedriftsetableringar, parkeringsplassar, skilting, overnattingsplassar og lokal mat. Ofte er det ei blanding av prosjekt som gjer susen. Det er rom for alle idear, alle aldersgrupper og alle bedrifter. Poenget må vere å skape noko nytt av eksisterande eller nye ressursar.

Næring er nøkkelen for busetting. Er det ikkje jobb i bygd og omgjevnad, må ein enten skape noko sjølv eller å flytte til

byd'n som mange unge gjer kvart år. Landskapsparken er ei verktøykasse for utvikling. Mange parkar er organiserte som medlemslag, nokre satsar på næringsføretak eller begge delar. Ein må meine alvor skal ein lukkast med næringsutvikling.

Samarbeid i nettverk

Landskapsparkane samarbeider i nettverk. Alle kan lære av kvarandre og alle marknadsfører andre parkar og verksemder. Til dømes bruker vi ein felles nasjonal turskiltmal og vi samarbeider om tematurisme mellom parkane. Fellesskapet gjer oss synlige i reiselivssamanheng.

INTERNETT

www.landskapspark.no
www.herandlandskapspark.no

KONTAKT

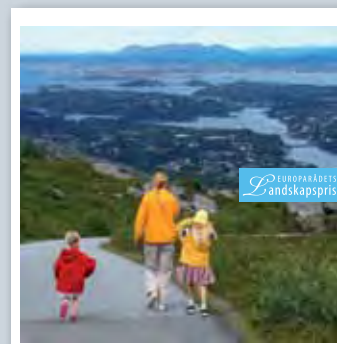
Dirk Kohlmann
e-post: fmhodkt@fylkesmannen.no
Landbruksavdelinga Fylkesmannen i Hordaland

Liv Kirstine Mortensen
e-post: lkm@md.dep.no
Miljøverndepartementet

HERAND LANDSKAPSPARK

Herand har vore landskapsark frå starten i 2006. Bygda er ei jordbruksbyggd med omlag 230 innbyggjarar og ligg i Jondal kommune. Herand har lange tradisjonar for skogbruk og båtbygging. Bygda var ramma av fråflytting, men bygdefolket har dei siste 10 åra mobilisert for å få tilbake eit livskraftig lokalsamfunn. Bydefolket har teke landskapet i bruk som ressurs for trivselstiltak og identitet. Det er også gjort tiltak som grunnlag for verdiskaping, knytt til dei natur- og kulturhistoriske verdiane i landskapet. Dei ønskjer å utvikle desse kvalitetane og skape ulike opplevingsprodukt som vil gje ny næring. Herand er ei byggd med 9000 år samanhengande dokumentert historie, som kan by på ei totaloppleving frå steinalder til notid basert på arkeologiske funn og kulturminne i bygda.

KVA ER EIN LOKAL LANDSKAPSPARK?

Landskapsarkar er områder av unike natur- og kulturlandskap, avgrensa av felles kultur og identitetskjensle. Lokalsamfunn og næring vert utvikla i fellesskap slik at områda vert attraktive som bustad og besøksmål. Formidling av lokal kultur og den gode historia bak landskapet og produkta gjev besøkande ei god oppleving.

Herand landskapsark.

STATENS KARTVERK

Stor tinglysingsaktivitet i 2011

Aktiviteten i boligmarkedet har vært høy i 2011, og Statens kartverk merker effekten av dette gjennom flere tinglysinger enn forventet. Høy aktivitet kombinert med ferieavvikling og tøffe resultatmål på flere områder har vært krevende, men resultatene har likevel blitt veldig gode. Sammenlignet med andre tertial 2010, har Kartverket hatt 57 000 flere rettstiftelser for boret og fast eiendom enn i samme periode i 2011.

Saksbehandlingstid

Måltallet for saksbehandlingstid er av Miljøverndepartementet satt til 4 dager for 95 % av dokumentene. Frem til og med annet tertial 2011 lå Kartverkets måloppnåelse på 97,6 % for fast eiendom og 96,4 % på boret, som er meget bra særlig når man tar i betraktning at det har vært en stor økning i antall saker. Kundesenteret skal ha en gjennomsnittlig svartid på telefon pr. dag på maksimalt 90 sekunder og skal besvare e-post innen 24 timer på virkedager. Resultatet er at gjennomsnittlig svartid er 84 sekunder og at alle e-poster er besvart innen fristen.

Ny organisering

Tinglysingen innførte ny organisering siste årsskifte, blant annet med en ny fagstruktur som skal bidra til å sikre økt kvalitet i alle ledd. Innføring av nye arbeidsmønstre, roller og arbeidsfordeling gjør at tinglysingen også må revidere sine interne rutiner. En brukerundersøkelse som ble utført vår/sommer 2011 gav positivt resultat. Det ble en samlet score på 74. Fra 1. juli 2011

har Kartverket vært operativ med et nytt avgivergrensesnitt i formidlingstjenesten for grunnbok- og matrikkelinformasjon.

Elektronisk tinglysing

Det er i dag adgang til å sende dokumenter i elektronisk form til Statens kartverk for tinglysing som en foreløpig løsning før det blir utviklet en fullstendig e-tinglysingsløsning. Hovedformålet med elektronisk tinglysing er raskere og mer effektiv tinglysing, der datautveksling skjer direkte mellom rekvirentens (brukernes) saksbehandlersystem og tinglysingsmyndighetens fagsystem Regin@. Kartverket har sammen med Norsk Eiendomsinformasjon AS vært en aktiv pådriver for å utvikle elektronisk tinglysing. Det pågår en kontinuerlig utvikling av fagsystemene for å kunne håndtere elektronisk tinglysing for stadig flere dokumenttyper. De sentrale målgruppene i satsingen er banker, finansinstitusjoner og offentlige myndigheter som namsmyndighet, konkursregisteret og Statens Innkrevingsentral.

Kartverkets eTinglysingssystem har i dag ca 45 brukere. Andelen elektronisk innsendte rettstiftelser er økende. I 2009 ble 134 701 rettsstiftelser elektronisk behandlet, innsendt fra både private og offentlige aktører. Det utgjorde ca 10 % av alle tinglyste rettstiftelser. I 2010 økte denne andelen til ca 12 %. Andelen viser fortsatt økning i 2011.

KONTAKT

Magnar Danielsen
e-post: md@md.dep.no
Miljøverndepartementet

Planlegging i grunnen

Erfaringer fra store infrastrukturanlegg under tettbygde områder de siste årene viser store utfordringer i planlegging av slike anlegg. Den nye plan- og bygningsloven legger bedre til rette for å planlegge i vertikalnivået «i grunnen» enn tidligere lov. Miljøverndepartementet vurderer å følge opp med veiledningsstoff på området etter hvert som erfaringer blir gjort og informasjon fra ulike prosjekter blir systematisert og analysert.

Det er grunn til å minne om at en kommune ikke kan innføre søknadsplikt gjennom bestemmelser til arealplan. Det er imidlertid flere muligheter for i arealplan å legge restriksjoner på mulighetene for å etablere drikkevanns- og energibrønner, enten ved bruk av arealformål, bestemmelser eller hensynssoner.

Megabyer som Singapore har egne generalplaner for undergrunnen, en Masterplan Underground. I Norge har vi ikke prøvd noe tilsvarende, men lovgrunnlaget for slike overordnede planer er på plass for å lage kommunedelplaner og områdereguleringsplaner for

større områder i grunnen. Det er i prinsippet mulig å regulere i undergrunnen akkurat på samme måte som man gjør på grunnen og over grunnen. Utfordringen går kanskje først og fremst på det å få til en planteknisk god fremstilling. Selv om de tekniske verktøyene etter hvert er begynt å komme på plass, fremstilles planer i grunnen fortsatt som todimensjonale planer.

Det finnes lite veiledning på dette området og spørsmålet er om det er hensiktsmessig å lage noe før man har begynt å lage reelle tredimensjonale planer. Departementet ønsker å på-

begynne et arbeid i 2012 for å se hvordan man best legger til rette for bruk av tredimensjonale planer og forvaltning av disse i kommunale planforvaltningssystemer.

KONTAKT

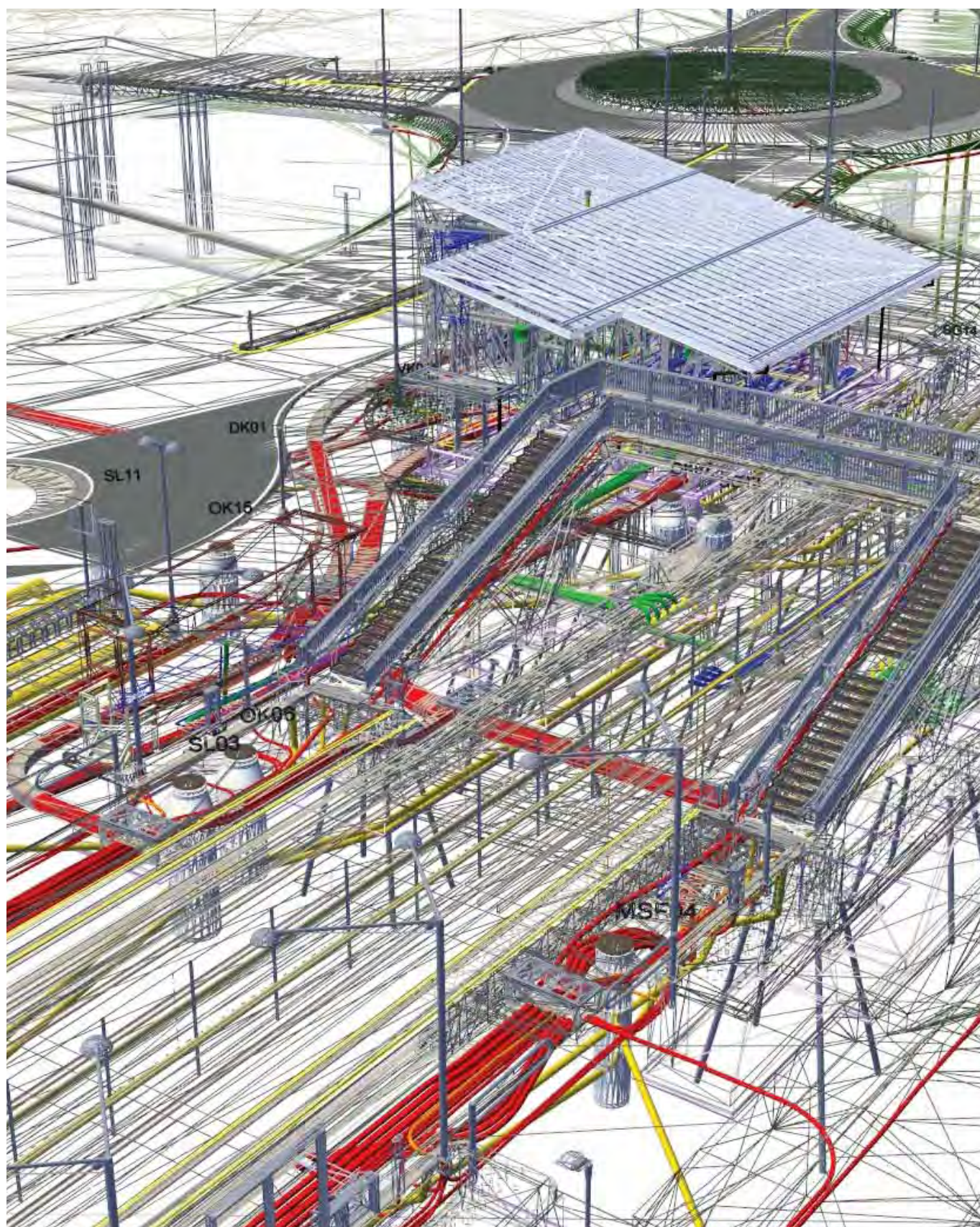
Magnar Danielsen
e-post: md@md.dep.no
Miljøverndepartementet

SØKNADSPLIKT FOR DRIKKEVANNS- OG ENERGIBRØNNER?

Et spørsmål som har dukket opp i kjølevannet av større utbyggingsprosjekter er blant annet muligheten for å få bedre kontroll med etablering av drikkevanns- og energibrønner. I sitt svarbrev til Nesodden kommune av 4.5.2011 opplyser Kommunal- og regionaldepartementet at de ikke ser det som aktuelt å innføre søknadsplikt for slike brønner for så vidt gjelder den delen av anlegget som ligger i grunnen. Departementet peker på at den delen av anlegget som ligger på grunnen ofte vil være av et så avgrenset omfang at det faller inn under unntaket "andre mindre tiltak", jf. pbl § 20-3 bokstav f. Anlegg med større overbygning vil imidlertid kunne falle inn under den ordinære søknadsplikten etter § 20-1 bokstav a.

Figur: Underground Masterplan for Singapore fra Multiconsult.

Prosjektillustrasjoner av Gjønnes stasjon på Kolsåsbanen.

Veiledere til plan- og bygningsloven med forskrifter

Miljøverndepartementet har gitt ut en rekke veiledere siden ny lov trådte i kraft om hovedelementene i loven og hvordan de kan utarbeides. Det gjelder reguleringsplan, kommunal og regional planstrategi. Veiledere om kommuneplanens samfunnsdel og kommuneplanens arealdel og bruk av konsekvensutredninger i oversiktsplanleggingen er i arbeid. Veilederne vil oppdateres og suppleres etter hvert. De fleste veilederne vil være nettbaserte og trykkes ikke. Veilederne for kommunal og regional planstrategi skal trykkes og distribueres.

- ”Planlegging etter plan- og bygningsloven” gir en introduksjon til plansystemet og viser hovedtrekkene i planleggingen og planprosessene. Den finnes både i PDF

utgave på Internett og i trykket utgave som kan bestilles hos Klima- og forurensningsdirektoratet på e-post: bestilling@klif.no.

- Lovkommentaren går i dybden og kommenterer og presiserer de enkelte lovbestemmelsene.
- Temaveiledere gir en introduksjon til planlegging etter plan- og bygningsloven i forhold til bestemte tema. Planavdelingen har til nå publisert temaveiledere for universell utforming, samfunnssikkerhet, reindrift, barn og unges energianlegg og mineralske forekomster. Flere veiledere publiseres i samarbeid med andre departementer og direktorater.
- Det er opprettet en egen side for plankart og planregister med lenker

til nasjonal produktspesifikasjon for arealplan, tegneregler osv. www.regjeringen.no/kartforskriften

- Spørsmål og svar sidene oppdateres flere ganger i året og tar opp forskjellige problemstillinger.

Alle veilederne er tilgjengelige på www.planlegging.no

KONTAKT

Veiledere plan- og bygningsloven

Hans Jacob Neumann

e-post: hjn@md.dep.no

Miljøverndepartementet

Veiledere plankart

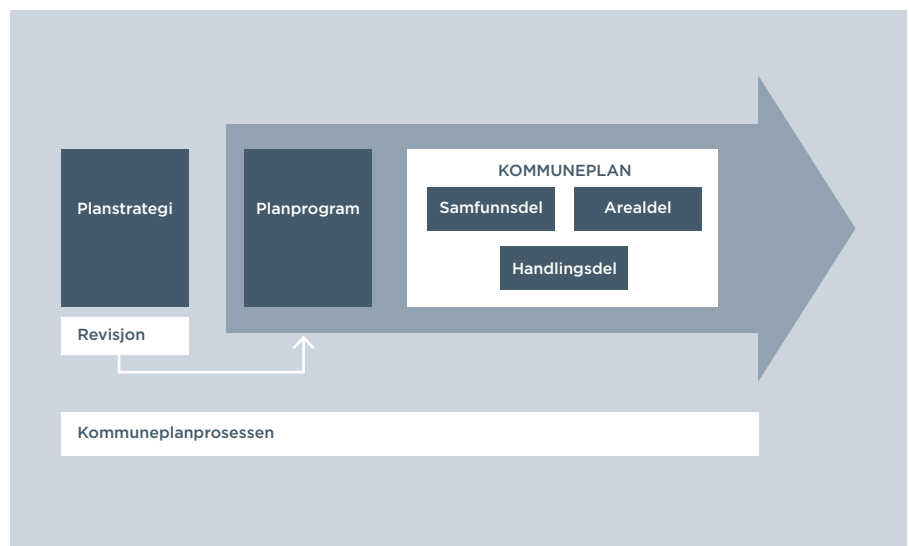
Hilde Johansen Bakken

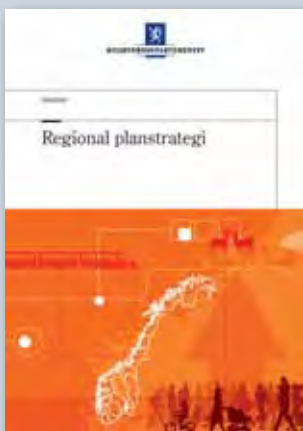
e-post: hjb@md.dep.no

Miljøverndepartementet

VEILEDERE SOM FORVENTES PUBLISERT I 2012

- Konsekvensutredninger i oversiktsplaner
- Planlegging i kommunens sjø- og kystarealer (havner og farleder)
- Medvirkning i planleggingen
- Byrom og utearealer
- Kjøpesentre

REGIONAL PLANSTRATEGI

Regional planmyndighet skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide en regional planstrategi i samarbeid med kommuner, statlige organer, organisasjoner og institusjoner som blir berørt av planarbeidet. Planstrategien skal redegjøre for viktige regionale utviklingstrekk og utfordringer, vurdere langsiktige utviklingsmuligheter og ta stilling til hvilke spørsmål som skal tas opp gjennom videre regional planlegging (plan- og bygningsloven § 7-1, 1. og 2. ledd).

Veileder Regional planstrategi

Veilederen om regional planstrategi inngår i Miljøverndepartementets samlede veiledning til plan- og bygningsloven 2008. Den utdyper lovkommentaren, og gir veiledning om hvordan regional planstrategi kan utarbeides etter bestemmelsene i § 7-1 og § 7-2 i plan- og bygningsloven.

Veilederen bygger på eksempler fra fylker som allerede har erfaring med bruk av regional planstrategi, og inneholder lenker til sider som utdyper eksemplene. Den er utformet til bruk for fylkeskommunen, samt for kommuner, statlige organer, organisasjoner og institusjoner som deltar i arbeidet med regional planstrategi.

Regional planstrategi er et verktøy for å ta stilling til hvilke regionale planspørsmål som det er viktig å arbeide med for nyvalgte fylkesting og kommunestyre. Arbeidet med regional planstrategi skal lede fram til en beslutning om hvilke planer som skal utarbeides. Dette vurderes på bakgrunn av hva som er de viktigste regionale utfordringene og med utgangspunkt i nasjonale mål og rammer som er trukket opp av regjeringen og Stortinget.

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, og statlige planretningslinjer og bestemmelser, vil være viktig grunnlag for arbeidet.

Første utgave av veilederen ble publisert på www.planlegging.no i september 2011. Departementet ønsker at veilederen skal være et best mulig hjelpemiddel, den vil derfor bli oppdatert og supplert etter hvert som behovet tilsier det. Vi er følgelig interessert i alle forslag til forbedringer.

KONTAKT

Maylinn Stomperud

e-post: maylinn.stomperud@md.dep.no

Frode Davidsen

e-post: frode.davidsen@md.dep.no

Miljøverndepartementet

KOMMUNAL PLANSTRATEGI

Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden.

Veileder Kommunal planstrategi

Veilederen om kommunal planstrategi inngår i Miljøverndepartementets samlede veiledning til plan- og bygningsloven av 2008. Veilederen utdyper lovkommentaren, og vil gi veiledning til hvordan kommunal planstrategi kan utarbeides etter bestemmelsene i § 10-1 i plan- og bygningsloven.

Veilederen er utarbeidet i tett samarbeid med en ressursgruppe hvor et bredt utvalg av små og mellomstore kommuner var representert. Veilederen er et resultat av eksempler og innspill fra kommunalt planarbeid.

Veilederen er utformet til bruk for kommuner, fylkeskommuner, statlige organer, organisasjoner og institusjoner som deltar i arbeidet med kommunal planstrategi.

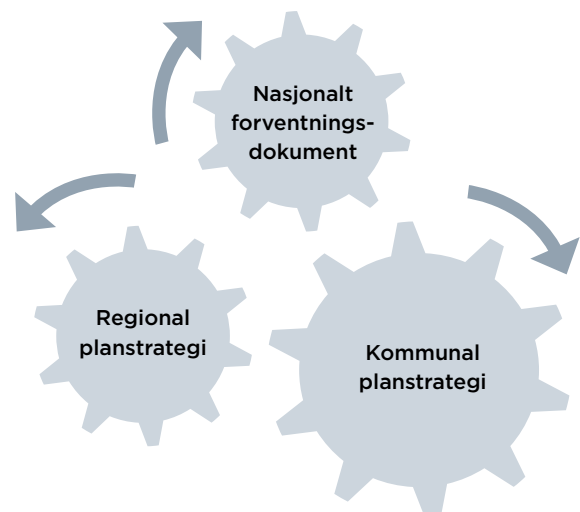
Forhold til regional planstrategi

Kommunale og regionale planstrategier skal vedtas i den samme perioden. Denne samtidigheten åpner for bedre samhandling om planoppgaver, og i tillegg en bedre oppfølging av vedtatte planer, som går på tvers av kommune- og fylkesgrenser. Fylkeskommunen bør i samarbeid med kommunene utarbeide

et opplegg som sikrer samordning. Kommunal planstrategi er et verktøy for å få oversikt over kommunens planbehov i valgperioden og en viktig arena for å drøfte og avklare behov for interkommunal planlegging. Dette kan gjelde både innenfor arealplanlegging og tjenesteyting.

KONTAKT

Henrik Dahlstrøm
e-post: henrik.dahlstrom@md.dep.no
Miljøverndepartementet

KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL

Kommuneplanens samfunnsdel skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Den bør inneholde en beskrivelse og vurdering av alternative strategier for utviklingen i kommunen.

Kommuneplanens samfunnsdel skal være grunnlag for sektorenes planer og virksomhet i kommunen. Den skal gi retningslinjer for hvordan kommunens egne mål og strategier skal gjennomføres i kommunal virksomhet og ved medvirkning fra andre offentlige organer og private.

Kommunedelplaner for temaer eller virksomhetsområder skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer. Handlingsdelen skal revideres årlig.

Veiledere

Kommuneplanens samfunnsdel

Veilederen om kommuneplanens samfunnsdel er et praktisk hjelpemiddel for kommunens arbeid med samfunnsdelen og viser forholdet til planstrategien, arealdelen og handlingsdelen. Den utdyper Lovkommentaren.

Kommuneplanens samfunnsdel skal legge føringer for all kommunal aktivitet og fungerer derigjennom som et viktig beslutningsgrunnlag for sektorenes virksomhet, og er med på å sikre forutsigbarhet i planleggingen.

Alle kommuner skal ha en kommuneplan som består av en samfunnsdel med handlingsdel og arealdel. Samfunnsdelen skal være kommunens strategiske og handlingsrettede verktøy og omhandle langsiktige utfordringer når det gjelder mål og strategier for kommunesamfunnet og kommunen som organisasjon. Samfunnsdelen bør beskrive mål for sektorene og satsingsområder, og vurdere alternative strategier for å nå disse målene.

Samfunnsdelen skal også gi grunnlaget for overordnede prioriteringer i arealdelen. Det skal utarbeides en handlings-

del som sier hvordan planen skal følges opp de påfølgende fire år eller mer.

Det er ønskelig at bruken av samfunnsdelen skal danne basis for utviklingen i kommunen og av kommuneorganisasjon. Hensikten er at samfunnsdelen skal være proaktiv og konkret på å gi føringer og gjenspeile det kommunen arbeider med. Samfunnsdelen bør være en overordnet plan som tas fram ved "alle" anledninger. Det er derfor viktig at det er en sammenheng fra samfunnsdelen til handlingsdelen.

Handlingsdelen

Plan- og bygningsloven setter krav om at samfunnsdelen skal ha en handlingsdel. Det samme gjelder for kommunedelplaner for tema- eller virksomhetsområder. Handlingsdelen er på mange måter konklusjonen på hvordan målene skal følges opp og nås.

Handlingsdelen er et hjelpemiddel for å legge gode økonomiske planer for fremtiden, en plan over hva kommunen skal arbeide med i løpet av de neste fire budsjettår eller mer. Handlingsdelen spesifiserer tiltak som er tenkt gjennomført for å følge opp målene i kommuneplanen.

KONTAKT

Henrik Dahlstrøm

e-post: henrik.dahlstrom@md.dep.no

Miljøverndepartementet

KOMMUNEPLANENS AREALDEL

Kommunen skal ha en arealplan for hele kommunen (kommuneplanens arealdel) som viser sammenhengen mellom framtidig samfunnsutvikling og arealbruk. Det kan utarbeides arealplaner for deler av kommunens område.

Kommuneplanens arealdel skal angi hovedtrekkene i arealdisponeringen og rammer og betingelser for hvilke nye tiltak og ny arealbruk som kan settes i verk, samt hvilke viktige hensyn som må ivaretas ved disponeringen av arealene. Kommuneplanens arealdel skal omfatte plankart, bestemmelser og planbeskrivelse hvor det framgår hvordan nasjonale mål og retningslinjer, og overordnede planer for arealbruk, er ivaretatt.

Veileder Kommuneplanens arealdel

Veilederen om kommuneplanens arealdel er et praktisk hjelpemiddel for kommunens saksbehandling og framstilling av arealdelen, og for å gi svar på vanlige spørsmål og problemstillinger som kan oppstå. Den utdyper Lovkommentaren, og vil sammen med veilederen til kart- og planforskriften og produktspesifikasjonen gi informasjon om hvordan kommuneplanenes arealdel kan utarbeides.

Innholdet i veilederen er ikke uttømmende om planfaglige og juridiske problemstillinger og bør brukes sammen med lovteksten og presiseringer og tolkninger som er gitt i rundskriv, Planjuss, Planjuridiske fortolkninger samt avgjørelser i "spørsmål og svar" fra Miljøverndepartementet.

For fylkeskommunene vil veilederen være et grunnlag for det lovpålagte veiledningsarbeidet overfor kommunene. For fylkesmennene vil det være et hjelpemiddel i arbeidet med veiledning og opplæring om juridiske spørsmål.

Kommuneplanens arealdel består av et plankart med arealformål og hensyns-soner i tillegg til bestemmelser og planbeskrivelse. Kommuneplanens arealdel er en vesentlig del av kommunens

langsiktige plangrunnlag og skal vise sammenhengen mellom samfunnsutviklingen, behov for vern og utbygging og framtidig arealbruk.

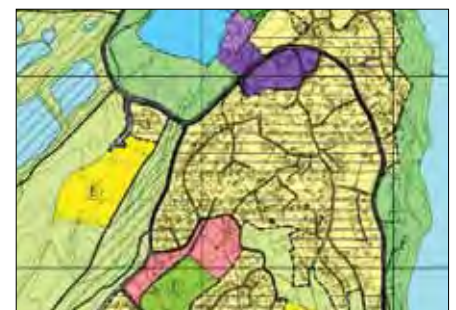
Arealdelen skal fastlegge hva de forskjellige arealene skal kunne brukes til, slik at det blir lettere å utarbeide mer detaljerte planer for enkeltområder, og slik at det raskt og enkelt kan fattes beslutninger i enkeltsaker i tråd med kommunale mål og nasjonal arealpolitikk. Arealdelen er et virkemiddel for å sikre at arealbruken i kommunen bidrar til å nå de målene som blir vedtatt for kommunens utvikling. Arealdelen ivaretar også nasjonale og regionale interesser.

Det er kommunene selv som fatter vedtak om bindende arealplan, og som legger det vesentlige grunnlaget for

formingen og utviklingen av det fysiske miljøet. På den måten kan kommunen både sikre kvaliteter og verdier i sitt område og fastlegge muligheter for bygging og vern tilpasset egenart og lokale forutsetninger.

KONTAKT

KARL INGE ROMMEN
e-post: kir@md.dep.no
Miljøverndepartementet

Temaveileder Mineralske forekomster

FOTO: IDA RØRBYE, STATENS KARTVERK

Veilederen er ment å være et avklarende verktøy for kommuner, fylkeskommuner, fylkesmenn, mineralnæringen, konsulentbedrifter som arbeider med planer etter plan- og bygningsloven, og interesseorganisasjoner.

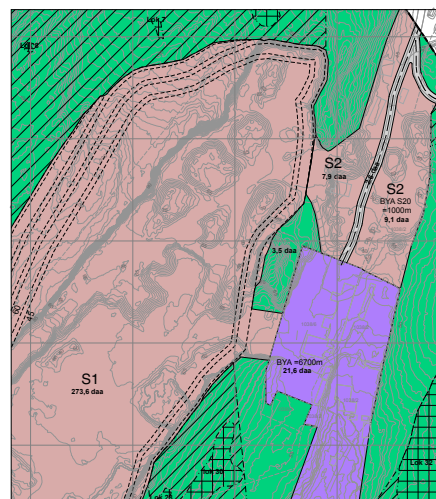
Tidligere rundskriv om mineralske løsmasser og behandling etter plan- og bygningsloven ble utgitt i 1996 (rundskriv T-5/96). Siden den gang har det skjedd vesentlige endringer i lovverket innenfor dette fagområdet blant annet ny plan- og bygningslov med nye planbestemmelser i 2009 og nye byggesaksbestemmelser i 2010, lov om erverv og utvinning av mineralressurser (mineralloven) og annet nytt lovverk, spesielt kapittel 30 i forurensningsforskriften.

Veilederen tar primært for seg samspillet mellom plandelen og bygningsdelen i plan- og bygningsloven og mineralloven. Den gir også korte omtaler av forholdet til naturmangfoldloven,

kulturminneloven, forurensningsloven og håndtering av Samiske interesser. Planlegging for uttak av mineralske ressurser er i stor grad overlatt til de enkelte operatørene. Myndighetene bistår med ressurskartlegging og nødvendige planavklaringer for hvor uttak kan tillates. Om uttak foretas vil være opp til enkeltoperatørene.

Veilederen inneholder et eksempel på kart og planbestemmelser for en reguleringsplan.

Veilederen er utarbeidet i samråd med Direktoratet for mineralforvaltning.

Eksempel på reguleringsplan.

INTERNETT

Veilederen ligger på www.planlegging.no
Direktoratet for mineralforvaltning:
www.dirmin.no

KONTAKT

Hans Jacob Neumann
e-post: hjn@md.dep.no
Miljøverndepartementet

Temaveileder Uteområder

Miljøverndepartementet har startet arbeid med veileder om utvikling av byrom og utearealer. Målet er å etablere bedre tilgang til parker, byrom og utearealer for befolkningen i byer og tettsteder. Uterom bør ivaretas som en egen type infrastruktur på linje med infrastruktur for bilen.

Utearealer ligger ofte som restarealer som knapt er opparbeidet. Mange av disse kunne med enkle grep blitt gode møteplasser for nærmiljøet. Veilederen skal bidra til forståelse for hvor og hvorfor områdene bør opparbeides i tillegg til å presentere kvalitetskriterier og sammenhenger.

Mellomstruktur

Byrommene bør henge sammen som perler på en snor med god tilgjengelighet, variasjonsrikdom og innbyrdes forbindelser. Dette forutsetter en godt utbygget infrastruktur for gående som gater med fortau, stier, ruter og barne-tråkk. Mellomromsstrukturen representerer fellesarenaer og er viktige i vårt hverdagsliv, for livskvaliteten og for å løse flere miljøutfordringer. Den totale mellomromsstrukturen må derfor ivarets og sees i sammenheng.

Uteområdene har funksjoner som:

- Sosiale møteplasser og arena for handel, kultur, bevegelse og rekreasjon.
- Infrastruktur for gang- og sykkeltrafikk.
- Mottaker av overflatevann noe som er viktig i klimatilpasning.

Veilederen har to perspektiver; parker og byrom som egen infrastruktur, og kvalitet i utearealer. Den første delen definerer de ulike enkeltelementene og ser disse i sammenheng som deler av en mellomstruktur av gater, ruter, stier, grønnstruktur. Her er nærhet og til-

gjengelighet for innbyggerne et viktig perspektiv. Den andre delen ser på kvalitet i utearealer og omhandler stedets karakter og potensial og definerer kriterier på kvalitet i en større sammenheng. Veilederen vil vise hvordan man gjennom plan- og bygningsloven kan oppnå dette.

Samarbeid

Veilederen skal koordineres med andre aktiviteter:

- Nasjonal gåstrategi (Statens vegvesen)
- Nasjonale gater og plasser

- (Riksantikvaren, Statens vegvesen)
- Grønnstrukturveileder (Direktoratet for naturforvaltning)
- Veileder for Medvirkning (Miljøverndepartementet)
- Temporære uterom (Statsbygg)
- Universell utforming (MD, BLD, KRD)

Veilederen forventes å være ferdig innen sommeren 2012.

KONTAKT

Ellen Husaas

e-post: ellen.husaas@md.dep.no

Miljøverndepartementet

Annette Thommessens plass i Oslo.

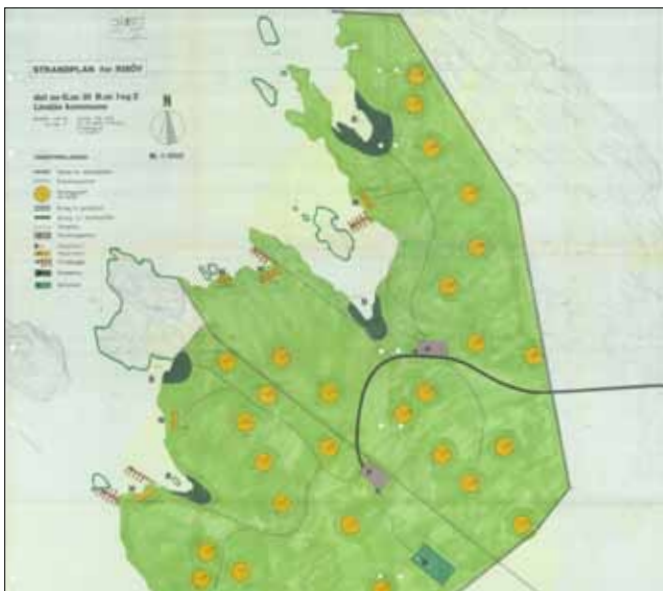
Risøy - Lindås kommune

Naust og terrenginngrep i strandsonen

Fylkesmannen i Hordaland hadde innsigelse med strandsonens hensyn som begrunnelse. Formålet med planen var å legge til rette 16 naust med bruksareal opp til maksimalt 35m². Det forelå på befaringstidspunktet en godkjent plan som la opp til 16 naust på ett område, mens det nye planforslaget som fylkesmannen hadde innsigelse til la opp til 16 naust fordelt på to områder. Det nye planforslaget ville innebære mindre terrenginngrep enn eksisterende plan, men ville ha et større omfang i og med at utbyggingen ble spredt over et større område.

I 2006 hadde Fylkesmannen innsigelse til reguleringsplanen for området. Denne planen var i stor grad identisk med det nye planforslaget, med fordeling av naust på to områder. Det ble i forbindelse med innsigelsen i 2006 avholdt mekling, og kommunen aksepterte fylkesmannens syn og fjernet det ene naustområdet fra planen. Det ble imidlertid ikke lagt noen begrensning i forhold til terrenginngrep, og utbygging ble anmodet om å finne plass til 16 naust innenfor ett område.

Miljøverndepartementet stadfestet reguleringsplanen for Risøy hyttefelt og la avgjørende vekt på at terrenginngrepene ble mindre ved utbygging av naust fordelt på to områder fremfor et samlokalisert alternativ.

Jonsvollskvartalet i Bergen

Byutvikling og parkeringsplasser

Fylkesmannen i Hordaland fremmet innsigelse til reguleringsplanen for Jonsvollskvartalet med begrunnelse i rikspolitiske retningslinjer for samordnet areal- og transportplanlegging med vekt på luftforurensing og trafikale hensyn.

Planforslaget omfattet etablering av 96 parkeringsplasser i et nybygg/hovedkontor i Bergen sentrum. Miljøverndepartementet tok stilling til om etableringen av parkeringsplassene kunne godtas ut fra regjeringens areal- og transportpolitikk og øvrige miljøpolitikk. Det var ikke fremmet innsigelse til parkeringshuset som sådan.

Miljøverndepartementet stadfestet ikke reguleringsplanen for Jonsvollskvartalet. Regjeringens overordnede mål for areal- og transport- og miljøpolitikken og den alvorlige forurensingssituasjonen i Bergen gjør at etablering av et større antall nye parkeringsplasser i Jonsvollskvartalet slik planen la opp til ikke kunne tillates. Det ble lagt stor vekt på at Jonsvollskvartalet ligger nært andre parkeringsanlegg og i gangavstand til flere hovedårer for kollektivtrafikken.

Innsigelsaker

Miljøverndepartementet har behandlet 208 innsigelsaker siden Regjeringen Stoltenberg II tiltrådte i oktober 2005. Frem til 1. november 2011 var 11 innsigelsaker ferdigbehandlet.

Forkortelser

Innsigelsesorgan:

FM=fylkesmann

FK= fylkeskommune

SV=Statens vegvesen

REIN=reindriftsforvaltningen

FLS=fylkeslandbruksstyret

RA=riksantikvaren

JV=jernbaneverket

Avgjørelse:

TF = innsigelse tatt til følge

IF = innsigelse ikke tatt til følge

DF = innsigelse delvis tatt til følge

Andre:

RPR ATP=rikspolitiske retningslinjer for samordnet areal og transportplanlegging

R=reguleringsplan

K=kommuneplan

KDP=kommunedelplan

Innsigelsessaker ferdigbehandlet 21.06.11–21.10.11

Kommune (Fylke)	Plantype, navn, formål R=reg.plan, K=kommuneplan, KDP=kommunedelplan	Innsigelsesorgan, begrunnelse	UT fra MD	Resultat
Innkomet 2011				
Frøya (Sør-Trøndelag)	R- Kverva, del av gnr. 16 bnr. 2	FM: 6 boliger i strandsonen/ LNF-område – strid med verdier i sjøområdet og landskapsverdier.	21.6.11	TF
Lindås (Hordaland)	R- Risøy hyttefelt	FM: 16 naust – strid med overord- net plan og nasjonal strandsoner- politikk.	21.6.11	IF
Kvam (Hordaland)	R - rv 49 Vikøy-Norheimsund (Vikøjevjo)	FM: Deponering av masser i forbindelse med vegutbygging i strid med overordnet plan – og i strid med internasjonal konvensjon og avtaler om bevaring av biolo- gisk mangfold.	21.6.11	IF
Austevoll (Hordaland)	R - Melingsvågen	FM: Utvidelse av naustområde, småbåtanlegg etc., (omregulering av LNF område til byggeområde) – strid med kommuneplan og at arealdisponering ved sjø skal skje i overordnet plan.	21.6.11	IF
Kristiansand (Vest-Agder)	KDP - Flekkerøy, deler av strandsonen	FM+ FK: Nybygging og bruksend- ring av naust til fritidsboliger i strandsonen – strid med nasjonal strandsonerpolitikk.	22.6.11	TF
Flora (Sogn og Fjordane)	R – Øyra ved Storebru	FM: 3 hytter med vegtilkomst og felles naust/båttstø – strid med kommuneplan - LNF område 2.	29.6.11	TF
Bergen (Hordaland)	R - Jonsvollskvaratalet	FM: 245 parkeringsplasser i strid med RPR-ATP og at det allerede er god dekning i området.	12.7.11	TF
Oslo (Oslo og Akershus)	R - Leirskallen Idrettshall	SV: Opparbeidelse av mur og 19 parkeringsplasser innenfor byggeforbudssonen langs vei (E6).	13.9.11	TF
Kvalsund (Finnmark)	R- Saubakken	REIN: Hytter over kote 20 gir tap av viktige beiteområder	21.10.11	TF
Steinkjer (Nord-Trøndelag)	K- Steinkjer kommune	REIN: 3 hytteområder gir tap av vår- høst – og vinterbeite (delvis i Blåfjelle/Skjækerfjella nasjpark)	21.10.11	DF
Lierne (Nord-Trøndelag)	K- rullering av plan fra 1994	REIN: Byggeområder for hytter ved Ingulfsvann, strid med hovedflyt- telei og oppsamlingsområder, samt reinbeite høst, vinter og vår	21.10.11	DF

Reuradresse
Miljøverndepartementet -
avd. for Regional planlegging,
Postboks 8013 Dep,
0030 Oslo

Ønsker du å abonnere på Plannytt?

Send en e-post til:
p-forkontor@md.dep.no
Abonnementet er gratis.

Følgende informasjon må stå i e-post:

Abonnementet ønskes for Plannytt

Navn

Etat/arbeidsplass

Avdeling

Postadresse

